

NAS AERO

aero

6/87

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, SEPTEMBER, 1987

LETNIK XXVI – številka 6

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

SPOŠTOVANI BRALCI!

Že vrsto let praznujemo 9. september – dan, ko je bila prva seja delavskega sveta takratne Tovarne Aero – kot svoj praznik, DAN AERA. Tudi letos bo tega dne svečana seja delavskega sveta delovne organizacije Aero, srečanje z upokojenci, ki so odšli v pokoj v tekočem letu in šahovski turnir. Tako kot je običaj bomo o vseh teh dogodkih natančno pisali v naslednji številki našega časopisa. Ob prazniku DNEVU AERA, pa vam spoštovani bralci – iskreno čestitamo.

Uredništvo

Še o problematiki današnjega gospodarjenja

Razprave o rezultatih gospodarjenja v letošnjem prvem polletju so zaključene, pred nami pa nove zahtevane naloge. Ob tem ne bo odveč, če razmislimo dosedanje učinke pri nas in v širši skupnosti.

Ocene gospodarjenja v širši skupnosti kažejo, da se odstopanja od resolucijskih usmeritev za leto 1987 vedno bolj poglobljajo in to predvsem pri izvozu in cenah. Pa tudi na ostalih področjih so letošnja odstopanja močnejša in so posledica bistvenega odstopanja od dogovorjene ekonomske politike. Veliko je bilo napisanega in izrečenega o potrebnih ofenzivni izvozni naravnosti, pa nam, ne glede na uradne podatke, izvoz zaostaja, devizni prilivi pa ne omogočajo plačil predhodno ustvarjenih obveznosti s tem, da je ob sedanjem sistemu onemogočeno vzdrževanje kaj šele ponovna oživitve proizvodnje. Dohodkovna motiviranost izvoza se ne izboljšuje, tržno gospodarstvo se ne krepi, inflacija nevzdržno drvi navzgor. In še bi lahko naštevali. Sprejeti ukrepi, spreminjajoči se predpisi, vstrajanje na nekaterih izhodiščih, ki so se že pokazala kot nevspodbudna, različna tolmačenja... ipd. vnašajo zmedo in otežkočajo primerno ukrepanje, pozitivnih efektov vsega pa ni.

Lahko bi sedanji izredno negativni trend v letošnjem letu še omilili, vendar ciljev ne bo več možno doseči saj so odstopanja prevelika. Vsekakor pa bi bilo že za omilitev potrebnih vrsta sprememb.

Vsa problematika jugoslovanskega gospodarstva, ki se pogloblja, se v večji ali manjši meri odraža tudi pri našem poslovanju. Fizičnih kazalcev poslovanja glede na plan ne dosegamo. Količinska proizvodnja je 6 % pod planom, na področju prodaje pa se približujemo cilju. Močno zaostajamo na področju izvoza saj smo izvozili le za 5.970.752 US \$ in je indeks doseganja plana le 71.

Zakoni, ki urejajo nov obračunski sistem, uporabljeni že v prvem trimesečju, so v svoji izvedbi že doživeli spremembe, sicer pa pregled polletnega dela jasno kaže na še nadaljne potrebne aktivnosti zlasti na področju plasmata proizvodov in racionalizacije vseh stroškov. Delovna organizacija je v obdobju šestih mesecev dosegla 47.816.692 t/din celotnega prihodka, kar pomeni 73 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. S tem doseženim celotnim prihodkom so planski cilji doseženi 98 %. Če primerjamo povečanje celotnega prihodka glede na preteklo leto in plan ter upoštevamo uradno stopnjo inflacije, potem lahko ugotovimo precejšnje zaostajanje. Porabljena sredstva so porastla za 87 %. Posledično navedenemu je dohodek ustvarjen v višini 11.887.295 t/din in je 42 % višji kot v enakem obdobju leta 1986 in 11 % nad planom. Na porast porabljenih sredstev je vsekakor poleg ostalih vzrokov vplivala nova zakonodaja z obvezno revalorizacijo stroškov in sicer v skupni višini 5.218.662 t/din, kar pomeni 14,5 % vseh porabljenih sredstev. Obveznosti iz dohodka so relativno porastle.

Za osebnih dohodkov smo namenili 42 % dohodka, kar pomeni 4.989.623 t/din. V globalu so osebni dohodki porastli za 126 % in so 6 % nad planom. S takšnim porastom pa je tudi presežena uradna stopnja inflacije. Dosežen poprečni neto OD je bil v prvem polletju 250.473 din.

Na področju skupne porabe so nekatere temeljne organizacije formirale nekaj sredstev tudi za sklad skupne porabe (poleg stanovanjskega prispevka), vendar v globalu zaostajamo za planom.

V obdobju 6 - mesečnega obračuna že ugotavljamo usklajenost naše delitve z družbeno dogovorjenimi razmerji.

Izhajajoč iz dosežene mere uspešnosti, upravičenih osebnih dohodkov na eni strani ter obračunanih sredstev za OD na drugi strani ugotavljamo v globalu v DO prekoračitev v višini 91.069 t/din. Če pa še vključimo delitev sredstev za namene skupne porabe, kjer je razlika med družbeno upravičeno višino SP in dejansko obračunamo SP 123.393 t/din doseženo v DO uskladitev oziroma nedoseganje družbeno upravičenih OD in SP za 0,62 %.

Končna ocena našega poslovanja je lahko - drugo trimesečje so rezultati ugodnejši kot v prvem trimesečju, vendar bodo zaostritve zlasti v poletnih mesecih zahtevale veliko naporov za ohranitev stanja.

Milena Brezigar

NAŠE AKTUALNE TEME

Razgovor z našimi direktorji o poslovanju

Obravnave polletnih poslovnih rezultatov so že krepko za nami. Kmalu bomo razpravljali o devetmesečnem

poslovanju. Vendar to ni vplivalo na našo odločitve, da se pogovorimo z vršilec dolžnosti glavnega direktorja in z direktorji tozdov in dsss o tem, kako ocenjujejo naše dosedanje poslovanje o predvidevanjih do konca leta in o posodabljanju proizvodnje, oziroma organizacijskih izboljšavah v posameznih delovnih sredinah. Naši prošnji so se ljubeznivo odzvali in tako so nastali naslednji zapisi:

**VRŠILEC DOLŽNOSTI
GLAVNEGA DIREKTORJA -
ZVONE HUDEJ**

Kako ocenjujete poslovanje v letošnjem prvem polletju v naši delovni organizaciji?

Z ozirom na pogoje v katerih smo začeli poslovno leto in glede na dosežene rezultate v prvem trimesečju,

smo z rezultati na nivoju delovne organizacije kot celote zadovoljni. Rezultati v začetku leta so bili skromnejši zaradi motnje, ki jo je povzročila rekonstrukcija papirnega stroja v tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode in se je negativno odrazila v vseh proizvodnih temeljnih organizacijah predvsem pa v obratu za proizvodnjo AC papirja - tozda Kemija Celje, ki predstavlja najpomembnejši delež v proizvodnji omenjenega tozda.

Sicer je bila preskrba s surovinami in repromateriali v tem času dobra, tako da iz tega razloga nekih posebnih negativnih vplivov na poslovanje ni bilo. Težave s preskrbo osnovnih papirjev, ki so zaradi rekonstrukcije papirnega stroja izostali, smo delno premostili s papirji iz drugih papirnic ter iz uvoza.

Cene surovin in repromaterialov, ki jih uporabljamo za našo proizvodnjo so nenehno rasle, tako da smo morali temu prilagajati tudi cene naših proizvodov. Kljub usmeritvi, da bi morale cene naših gotovih proizvodov v povprečju slediti cenam vhodnih surovin in repromaterialov, nam to v celoti ne uspeva. Delno zaradi predpisov s področja cen, zaradi katerih smo morali na začetku leta cene nekaterim

našim proizvodom znižati, delno pa zaradi razmer na tržišču, saj so pri prodaji nekaterih proizvodov že pričele delovati ekonomske zakonitosti trga. Slednje velja predvsem za samolepilne trakove, kjer je konkurenca izredno velika in so proizvodne zmogljivosti več kot dvakrat večje od potreb jugoslovanskega tržišča.

O poslovanju smo v juliju, ko smo se pred sejami delavskih svetov tozdog in dsss sestajali na samoupravnih delovnih skupinah razpravljali, vendar bi vseeno omenil nekaj podatkov. V prvem polletju je bil naš celotni prihodek za dva odstotka pod planom.

Kljub malenkostnemu zaostanku celotnega prihodka za planom pa je zaradi relativno povečanega naraščanja porabljenih sredstev dohodek za enajst odstotkov presegel planiranega. Planirane cilje smo presegli tudi pri ostalih elementih delitve dohodka in čistega dohodka. Takšna je primerjava s planiranimi cilji, medtem ko realna primerjava z doseženimi rezultati lanskega prvega polletja ne daje tako ugodne slike. Če upoštevamo visoko stopnjo inflacije, potem so letošnji rezultati realno slabši od lanskih. Pri tem pa ne smemo prezreti dejstva, da primerjava ni povsem realna, zaradi sprememb v zakonodaji. Kot pozitiven element pri kazalcih poslovanja, bi izpostavil učinke revalorizacije, saj so v vseh tozdogih revalorizacijski prihodki bistveno presegli revalorizacijske odhodke. Tako je bilo precej prenosov v poslovni sklad, kar je izboljšalo strukturo virov sredstev v korist lastnih virov. Med temeljnimi organizacijami so seveda precejšnje razlike.

Najuspešneje letos gospodarijo tozdog Grafika, sledita tozdog Kemija Celje in tozdog Tovarna celuloze in papirja Medvode. Slednji dve temeljni organizaciji sta četrtletne rezultate do polletja precej izboljšali, medtem ko tozdog Kemija Šempeter še vedno posluje na robu rentabilnosti in žal ne ustvarja akumulacije.

In kako je z našim zunanjetrgovinskim poslovanjem?

Znano je, da so izvozna prizadevanja za našo delovno organizacijo življenjskega pomena. V prvem polletju planiranega izvoza nismo dosegli, predvsem zaradi AC papirja, ki smo ga kasneje vključili v izvoz. Prav zaradi izpada izvoza AC papirja in tudi drugih papirjev, je bil letošnji izvoz v prvem polletju nekoliko pod lanskim. Do konca leta se bo, ob povečani proizvodnji papirja na obnovljenem stroju v tozdogu Tovarna celuloze in papirja v Medvodah, slika pri izvoznih rezultatih precej spremenila.

Kakšna je vaša ocena poslovanja do konca leta?

Ocenjujem, da bo poslovanje v drugi polovici leta uspešnejše kot v prvi polovici leta. Pogoj za to je seveda pravočasna zagotovitev potrebnih surovin in reprodukcijskih materialov.

Pri tem pričakujemo tudi precejšnje težave, ki so posledica dejstva, da smo v letošnjem letu v zunanjetrgovinskem poslovanju »pasivci«. Zato imamo slabše pogoje pri uvozu. Preskrba iz uvoza je trenutno zadovoljivo rešena za tretje trimesečje, medtem pa tečejo aktivnosti za ureditev preskrbe do konca leta. Pričakujem, da bi tozdog Grafika do konca leta enako nadpovprečno dobro posloval. V tozdogu Tovarna celuloze in papirja Medvode in v tozdogu Kemija Celje pričakujem do konca leta bistveno boljše rezultate, ki bodo posledica večjega obsega poslovanja, medtem ko na žalost v tozdogu Kemija Šempeter ni znakov za skorajšnje izboljšanje poslovanja. Podobno kot lani je v tej temeljni organizaciji tudi letos prisoten problem plasmata njihovih proizvodov v poletnih mesecih, kar bo še posebej negativno vplivalo na devetmesečne rezultate gospodarjenja. Ocenili smo, da brez posebnih ukrepov na vseh področjih, ki vplivajo na uspešnost poslovanja v devetih mesecih, ne bo mogoče zagotoviti pozitivnega finančnega rezultata. V izogib temu smo že pričeli ukrepati v tem smislu, da v tozdogu Kemija Šempeter preprečimo izgubo.

V drugem polletju moramo v večji meri izpolniti plan izvoza. Vsekakor si moramo s povečanim obsegom izvoza čim prej ponovno pridobiti status »aktivne« delovne organizacije pri zunanjetrgovinskem poslovanju. Le

to nam bo v prihodnje zagotovilo ugodnejši položaj pri reševanju problemov s področja preskrbe iz uvoza, v sicer izredno neugodnih in zaostrenih splošnih razmerah na tem področju. Pri nadaljnjih izvoznih aktivnostih bo poseben poudarek posvečen racionalnosti izvoza. Dosledneje bomo izvajali opredelitev da izvažamo tiste izdelke, ki dosegajo na zunanjih tržiščih relativno ugodnejše cene neodvisno od proizvajalca. Ob tem bomo poskrbeli, da bomo uredili medsebojne odnose med tozdogi v tem smislu, da bodo tisti, ki bodo izvažali več kot so načrtovali za pokrivanje lastnih potreb, dobili ustrezno finančno nadomestilo (stimulacijo) od temeljnih organizacij, ki bodo koristile možnosti uvoza.

Kako bo organizirana razvojno-raziskovalna dejavnost v Aeru, da bo dosegla čim boljše rezultate?

Raziskovalno-razvojna dejavnost ima izredno pomembno vlogo v vsaki delovni organizaciji in od njene organiziranosti ter predvsem učinkovitosti je v veliki meri odvisna uspešnost poslovanja. Pri tem tudi naša delovna organizacija ni izjema. Vprašanje organiziranosti in delovanja raziskovalno-razvojne dejavnosti je v naši delovni organizaciji še posebej zahtevno, saj imamo kar tri dejavnosti.

Kot vemo so to proizvodnja celuloze in papirja, kemično predelovalna proizvodnja ter grafična proizvodnja. To dejstvo moramo upoštevati tudi pri iskanju optimalnih rešitev za organiziranost raziskovalno-razvojne dejavnosti. Razmišljanja in priprava konkretnih rešitev za prihodnjo organiziranost raziskovalno-razvojne dejavnosti gredo v smeri, ki naj bi zagotovila enotno vodenje in usmerjanje razvojne politike delovne organizacije kot celote. Spoznali smo tudi, da je za vsako področje dejavnosti edino logično, da se razvojno delo organizira na dejavnosti primeren specifičen način.

Pri tem je trenutno najbolj odprto vprašanje organiziranosti razvoja kemijske dejavnosti, ki je sedaj razdeljena. Kot vemo, je organizirana v Raziskovalni enoti v Delovni skupnosti Skupnih služb, Službi operativnega razvoja v tozdogu Kemija Celje in pri razvojnih tehnologijah v Službi priprave dela tozdogu Kemija Šempeter.

Menim, da bomo morali za to področje organizirati enoten in skupni razvoj, s ciljem učinkovitejšega obvladovanja razvojnih vprašanj kemijske dejavnosti in s ciljem racionalnejšega izkoriščanja razvojnih sredstev, kadrov ter opreme, da bo delal na skupno dogovorjenih prioritarnih nalogah.

Za preteklo obdobje je prisotna ocena o premalo učinkovitem razvojnem delu. V prihodnje bomo morali

razmere na tem področju izboljšati z zavestnim večjim vlaganjem v to dejavnost ter z oženjem števila raziskovalnih nalog na najbolj obetavne, pri katerih bo potrebno povečati intenziteto dela.

Kako ocenjujete inovativno dejavnost v naši delovni organizaciji?

Inovativna dejavnost v naši delovni organizaciji ima ustrezno opredeljeno vlogo, ki je v osnovi primerno urejena tudi v samoupravnih aktih. Tudi rezultati na tem področju, čeprav le-ti tudi nihajo, so ugodni v primerjavi s povprečno razvitostjo te dejavnosti v Sloveniji.

Skladno z našimi realnimi možnostmi ter potrebami pa bomo morali na tem področju še marsikaj urediti.

Z bolj izrazitim stimuliranjem, ne le avtorjev predlogov, ampak tudi vseh, ki sodelujejo pri realizaciji ter vseh delavcev, bomo spodbudili še več sodelavcev, da se bodo neposredno vključili v inovacijska prizadevanja. Pomemben korak bi pomenil premik, od obravnavanja množične inovativne dejavnosti k obravnavanju celovite inventivne dejavnosti, pri čemer bi seveda moral najpomembnejšo vlogo odigrati profesionalni razvoj. Ne mislim samo na tehnično tehnološki razvoj, temveč razvoj v celotnem pomenu te besede. Da bi učinkovito obvladali te in seveda tudi druge naloge, oziroma usmeritve s tega področja, bomo ustrezno prilagajali tudi organiziranost in delovanje profesionalne službe za to področje.

DIREKTOR TOZDA KEMIJA CELJE BORIS KRAMBERGER

Polletno poslovanje vašega tozda je dobro. Kaj menite, kako boste poslovali do konca leta?

Ko govorim o gospodarskih gibanjih v tozdu Kemija Celje moram poseči malo nazaj. Po dveh letih v katerih nismo beležili večjih porastov produktivnosti in večjih pozitivnih gospodarskih gibanj nasploh, v našem tozdu beležimo rahel trend porasta vseh kakovostnih kazalcev gospodarjenja. V prvem polletju v proizvodnji nismo imeli večjih težav, če odmislimo izpad dobav papirja iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode zaradi rekonstrukcije papirnega stroja. Seveda je to dejstvo motilo našo proizvodnjo AC papirja in tako nismo proizvedli načrtovanih količin tega papirja. Naše težave bi bile dosti resnejše, če ne bi bilo dobrega sodelovanja s papirnico Vevče, ki nam je z dobavo okrog 1500 ton osnovnega papirja pomagala premostiti praznino, ko ni bilo papirja iz Medvod.

Zaradi zalog, uvoženih surovin iz lanskega zadnjega trimesečja, večjih težav nismo imeli, tako da je proizvodnja v glavnem tekla po načrtanih programih. Seveda pa so te zaloge pošle, tako da bo naše poslovanje v prihodnje bolj ranljivo. Kljub temu, da smo uspeli zagotoviti surovine iz uvoza za nemoteno poslovanje v tretjem trimesečju, pa zaradi nenehnega spre-

minjanja pogojev gospodarjenja ni mogoče točno načrtovati kako bo do konca leta. Vendar upam, da večjih težav ne bo, saj naša temeljna organizacija izpolnjuje svoje s planom načrtane izvozne obveznosti. V tretjem trimesečju bomo planirani izvoz presegli, saj si moramo zagotoviti devize za uvoz potrebnih surovin.

Če bomo uresničili te načrte, si bomo zagotovili edino, čeprav šibko garancijo, da si do konca letošnjega in za začetek naslednjega leta zagotovimo normalno poslovanje.

In kako ste uresničevali vaše načrte za modernizacijo posameznih proizvodnih obratov?

V okviru standardnih vlaganj smo rešili probleme ozkih grl v proizvodnji AC papirja. Danes smo opremljeni tako, da lahko letno predelamo 18.000 ton papirja, če bi stroj obratoval neprekinjeno tj. v štirih izmenah. V delavi je te količine možno pripraviti za tržišče v rednih delovnih izmenah. V tem je ena največjih rezerv tozda Kemija Celje, saj smo brez večjih dodatnih vlaganj v povečanje zmogljivosti, danes sposobni doseči precej večje pozitivne učinke kot v preteklosti. Pogoj za ta novi način dela je nabava zadostnih količin osnovnega papirja iz tozda Tovarna celuloze in papirja iz Medvod. V kolikor pa to ni mogoče, vključitev še ene od papirnic v proizvodnjo osnovnega papirja za AC.

Problemov s prodajo povečanih količin AC papirja ne bomo imeli, še sploh, če upoštevamo dejstvo, da bomo eno tretjino načrtovanih količin AC papirja izvozili in si tako sproti zagotavljali surovine iz uvoza.

V skladu s planom bomo letos pričeli z dograditvijo skladišča za skladiščenje surovega papirja za proizvodnjo in gotovih izdelkov v obratu AC. Današnja predračunska vrednost tega skladišča je 110 milijonov din. Z dograditvijo skladišča bomo rešili težave, ki se že pojavljajo, v prihodnosti bodo pa še večje, zaradi povečane proizvodnje AC papirja. Če skladišča ne bi dogradili bi povečana proizvodnja v obratu AC ne bila uresničljiva. Pravkar montirajo avtomatski stroj za proizvodnjo računskih trakov in telesa zvrtkov v dvojniku. Stroj ima velike zmogljivosti (120 ton izdelkov mesečno) kar polovica predvidene proizvodnje s tega stroja pa bo šla na inozemska tržišča. Izvažali bomo sami ali pa iz ekonomskih razlogov, skupno – s papirnico, ki nam bi dobavljala papir. Stroj bo montiran v obratu impregniranih papirjev v Celju. Najprej smo razmišljali, da bi stal v našem obratu v Loki pri Žusmu, vendar so izračuni pokazali, da bi bilo to zaradi velikih količin predelanega papirja in majhnega števila zaposlenih ob stroju – neracionalno.

V obratu impregniranih papirjev bomo namestili že rabljen stroj za premazovanje, ki smo ga pod ugodnimi pogoji odkupili od firme Kores. Stroj je v glavnem namenjen razvojnemu delu in proizvodnji v manjših količinah. Z njim nameravamo reševati razvojno problematiko in proizvodnjo salvent karbon papirjev (plastični karbon) ter oslojevanje polietilenske folije za kasetne pisalne trakove.

V obratu barv postopno posodabljammo proizvodnjo pisalnih trakov. Nabavili smo več različnih strojev. Pisalni trakovi predstavljajo v našem tozdu – trenutno – eno najperspektivnejših proizvodenj. Trenutno je proizvodnja v tem oddelku zelo utesnjena, zato je rešitev te problematike ena prioritetenih nalog tozda Kemija Celje.

V načrtu imamo razširitev proizvodnje za tako imenovani hobi program. V ta program sodi predvsem izdelava najrazličnejših barv za potrebe slikarjev. Program je zanimiv in perspektiven zato, ker se s slikarstvom ukvarja vse več ljudi, pa najsi bo to profesionalno ali amatersko. Zato je povpraševanje po različnih barvah, ne samo tistih iz šolskega programa iz leta v leto večje.

Razumljivo je, da pri večjem povpraševanju po barvah ne govorim v tonah, saj je ta proizvodnja za naše razmere še vedno majhna.

V obratu jasnit se izvaja delna montaža kuhinje za pripravo premazov za proizvodnjo termoreaktivnega papirja.

V okviru proizvodnje, ki teče v obratu Loka pri Žusmu bomo razširili

asortiman na področju proizvodnje računskih trakov. Posodobitev proizvodnje v tem obratu je nujna, saj preveč ročnega dela ni rentabilno. Zaradi precejšnjega števila zaposlenih v tem obratu razmišljamo o uvedbi novih programov.

Kako je z razvojno in inovativno dejavnostjo v vašem tozdu?

Če govorimo o razvojni dejavnosti tozda ne moremo mimo te dejavnosti v delovni organizaciji. Vse skupaj pa je po moje povezano z reorganizacijo delovne organizacije. Za boljšo prihodnost Aera je nujna reorganizacija delovne organizacije, kar je povezano tudi z reorganizacijo razvojne dejavnosti. Nova organiziranost bo morala rešiti nedorečeno problematiko razvoja in povečati donosnost proizvodnje. Vendar bomo o tem razpravljali po demokratični poti, ko bodo predlogi dokončno pripravljeni.

Za Aero je življenjskega pomena tudi računalniško podprt informacijski sistem, ki bo omogočil tekočo informiranost o gospodarski situaciji. Tako bi lahko hitreje reagirali in sproti reševali probleme, če bi se pojavljali. Danes so naši ukrepi večkrat zapoznani, saj nam trenutna organiziranost informacijskega sistema tega ne omogoča in naši ukrepi so zaradi zapoznelih obravnav poslovnih rezultatov počasnejši kot bi lahko bili.

Velika cokla v razvoju Aera so tudi številni nerešeni kadrovske problemi. Zato bi nujno morali hitreje reševati kadrovske probleme, saj je tudi to porok za hitrejši razvoj delovne organizacije.

Na nivoju delovne organizacije ugotavljamo, da imamo krizo razvojnih programov. Kljub udeležbam na mnogih sejnih in mnogih službenih potovanjih, prinašajo sodelavci s teh področij zelo malo idej. In tudi ko prinesejo novo idejo, je zaradi statične neelastične organizacije, pot do realizacije idej tako dolga, da nas marsikdaj prehiti konkurenca.

V zvezi z inovativno dejavnostjo bi rekel, da je zelo potrebna in jo je potrebno vzpodbujati. Vodstvu tozda Kemija Celje se marsikdaj očita, da zavira to dejavnost, vendar so ti očitki neupravičeni.

Izvirajo iz različnega gledanja na inovativno dejavnost, predvsem ko gre za nagrajevanje te dejavnosti. Na nivoju delovne organizacije nimamo enotnih kriterijev za nagrajevanje inovacij. Inovacije bi ne smele biti vir dodatnih zaslužkov ampak dejansko nagrada za prispevek k boljšemu delu na posameznih področjih. Marsikdaj pride do nesporazumov zato ker nekateri menijo, da je vse kar naredijo inovacija, četudi sodi med njihove delovne dolžnosti.

VRŠILEC DOLŽNOSTI DIREKTORJA TOZDA KEMIJA ŠEMPETER TONE GUZEJ

Kakšno je bilo po vaši oceni poslovanje TOZD v prvem polletju letošnjega leta?

Čeprav je rezultat v tem obdobju pozitiven, z njim nismo zadovoljni, ker nismo dosegli osnovnih ciljev, zastavljenih s planom. Nismo ustvarili predvidenega dohodka in čistega dohodka, tako da nismo mogli formirati skladov. Izvoz je pod planom. Eden od vzrokov za to je izpad izvoza na Madžarsko, drugi pa pomanjkanje (PP)

folije. Seveda pa se vedno znova srečujemo z vprašanjem, zakaj je rezultat takšen? Vzrokov za to je več, prevladujoč pa je ta, da že nekaj let opazujemo na jugoslovanskem trgu izredno konkurenco pri proizvodnji širokih embalažnih trakov. Proizvodne zmogljivosti so pretirano velike, saj danes obsegajo že 220 milijonov m², to je bistveno več od jugoslovanskih potreb, ki so med 70 in 80 milijoni m². Med konkurenčnimi tovarni jih je nekaj iz nerazvitih področij, ki se pri svoji prodaji poslužujejo nelojalne konkurence in skušajo izriniti s trga najstarejšega proizvajalca – Aero Celje. Večina njihovih ponudb je zasnovanih na prodaji za vsako ceno, saj ne pokrivajo niti direktnih stroškov proizvodnje.

V naši temeljni organizaciji gre za dvojni problem. Na eni strani pre nizke cene, čeprav so višje od konkurence, na drugi pa premajhne prodane količine lepilnih trakov, glede na naše proizvodne zmogljivosti in načrtovani dohodek.

Zanimivo je, da je eden med našimi najbolj nelojalnimi konkurenti Sanitex in Velike Kladuše, ki se, žal, pri svojem poslovanju poslužuje podobnih poti kot njegov sosed Agrokomerc.

Ker pri nas prevladuje proizvodnja širokih lepilnih trakov, oziroma v paketi proizvodov tozda Kemija Šempeter, je ta problem za našo temeljno organizacijo tako zahteven, da ga sami trenutno ne moremo uspešno rešiti.

Kot primer naj navedem, da je ta problem približno tolikšen, kot bi bil v tozdu Kemija Celje, če bi se pojavile težave pri plasmaju AC papirja ali v tozdu Grafika, če bi zašli v težave pri plasmaju neskončnih obrazcev.

Seveda so pri nas še drugi problemi, ki tako ali drugače vplivajo na uspešnost poslovanja. Vsekakor je eden od njih velika uvozna odvisnost proizvodnega programa tozda Kemija Šempeter, kar je trenutno, ko ne ustvarjamo načrtovanega izvoza in s tem nimamo pravic do uvoza, velik problem. Drugi problem je izredno hitra rast cen vhodnih surovin, predvsem folij za samolepilne trakove. V letošnjem polletju so cene omenjenih materialov porasle tudi do 250 odstotkov. Tega problema ne moremo rešiti z adekvatnim dvigom cen končnih proizvodov ob že omenjeni konkurenci.

Vzroki so tudi v višjih stroških na področjih, na katerih nimamo večjega vpliva, kot so porabljena voda, električna energija, prevozne storitve in podobno.

Vse to je vzrok, da za vrsto naših proizvodov – predvsem iz obrata lepilnih trakov z neto prodajno ceno ne pokrijemo vseh obveznosti iz dohodka. Vse to pa se v končni fazi pokaže v slabših finančnih rezultatih.

Kakšno poslovanje predvidevate do konca leta in s katerimi ukrepi boste poizkušali izboljšati gospodarski položaj tozda Kemija Šempeter?

Tretje trimesečje je za poslovanje naše temeljne organizacije že od nekdaj bolj kritično. V času letnih dopustov se povpraševanje po naših proizvodih precej zmanjša, zato v tem času beležimo izredno nizko fakturirano realizacijo. Tudi letos se je to dogajalo v mesecu juliju, ko smo planirano realizacijo dosegli z indeksom 80 odstotno in tako žal beležimo izpad fakturirane realizacije. Prvi dnevi avgusta ne obetajo izboljšanja tako da je položaj v tem obdobju letošnjega leta zaskrbjujoč.

Zato smo skupaj s tozdom Trzenje, Delovno skupnostjo skupnih služb in vodstvom delovne organizacije natančno analizirali stanje in sprejeli nekatere dodatne ukrepe, s katerimi bi predvsem izboljšali poslovanje v septembru in naslednjih mesecih. Ukrepi, ki smo jih sprejeli, se nanašajo predvsem na večjo produktivnost, večji asortiman proizvodov, hitrejšo reševanje reklamacij surovin, skratka, dogovorili smo se, da mora biti plan za tretje trimesečje stoodstotno realiziran. Še posebej bomo omejevali stroške, na katere lahko vplivamo v tozdu. Vsekakor pa vse to ne bo dalo ustreznih rezultatov, če izrednemu dvigu cen vhodnih surovin v tem obdobju

ne bo sledila korekcija cen naših proizvodov.

Delavci tozda Kemija Šempeter se dobro zavedamo težkega položaja, v katerem smo se znašli. Smo pa pripravljani za dodatna prizadevanja, če bi gospodarski položaj tozda to zahteval. Ker je problem, kot sem že povedal, vseskozi v premajhnem plasmaju naših proizvodov, ocenjujemo, da je to glavni, oziroma akutni problem pri nas, saj bi se s povečanim plasmajem naših proizvodov na trg tudi položaj v tozdu Kemija Šempeter delno izboljšal. V tozdu Kemija Šempeter smo si kot glavno nalogo zastavili cilj, da za vsako ceno sledimo vsem potrebam trga. Torej, če se bo povpraševanje povečalo, ne bo ovir pri delavcih naše temeljne organizacije, da z dodatnim delom izpolnimo zahtevane količine v proizvodnji. Enako velja tudi za izvoz, saj je le-ta za nas, ob velikih potrebah po uvoženih surovinah, prednost in vsa izvozna naročila bomo skušali v čim krajšem času realizirati, čeprav se tudi tu srečujemo s problemi – največkrat pri embalaži. Roki za dobavo specialnih vrst embalaže so včasih daljši od roka, ki ga za dobavo določenega proizvoda postavi tuji kupec. Pri izvozu bi omenil še to, da se zaradi izredno visokih cen vhodnih surovin, v glavnem bolj srečujemo s problemom pre nizkih izvoznih cen, ki ne pokrivajo vseh materialnih stroškov. Tako trenutno pokrivamo z izvoznimi cenami približno 80 odstotkov materialnih stroškov.

V zadnjem obdobju ste v naši temeljni organizaciji uvedli več novosti v proizvodnjo. Katere so to?

V obratu lepilnih trakov smo, kljub vsemu, nekatere stvari premaknili na bolje, čeprav žal v samih rezultatih poslovanja to ni dovolj vidno.

V zadnjih letih smo, poleg novega impregnacijskega stroja S-3, vgradili tudi nekaj drugih strojev. Predvsem sta za nas zelo pomembna dva visoko produktivna rezalna stroja za industrijske lepilne trakove. Veliko smo naredili tudi pri sami tehnologiji. Uvedli smo določene spremembe, vendar kljub temu zagotavljamo standardno kakovost, čeprav smo lani pričeli z rekuperacijo tolnen (naftni derivat), s katerim prihranimo letno 30 milijonov din pri materialnih stroških.

Prav zdaj se pripravljamo še na eno izboljšanje tehnologije z zamreževanjem lepila, kar bi po današnjih cenah pomenilo približno 150 milijonov din letnega prihranka. Za sam obrat lepilnih trakov pripravljamo tudi proizvodnjo specialnih lepilnih trakov, ki jih trenutno testiramo na jugoslovanskem trgu.

Program dolgoročne usmeritve razvoja našega tozda predvideva, da se

moramo v prihodnosti preusmeriti na proizvodnjo specialnih lepilnih trakov, ki jih za jugoslovanske potrebe še uvažajo. Vendar je osnovni problem v tozdu Kemija Šempeter pomanjkanje naložbenega denarja, saj trenutno lahko vlagamo v nove stroje in naprave samo iz akumulacije.

Za obrat matric in kopirnih papirjev lahko rečemo, da je trenutno akumulativen, vendar povpraševanje po nekaterih proizvodih (matrice, cinkoksidni papir) na domačem trgu upada. Zato bomo morali hitro ukrepati in najti nove proizvode, ki bodo nadomestili sedanje. Žal moram povedati, da program dolgoročne usmeritve razvoja naše temeljne organizacije ne daje odgovora na vprašanje, kateri program naj bi nadomestil omenjena proizvoda.

Obrat strojev in naprav je bil v zasnovi načrtovan kot obrat skupnega pomena za delovno organizacijo Aero Celje. Vendar je žal, v tem začetnem obdobju, vse preveč prepuščen samemu sebi. To vidimo pri premajhnem številu naročil iz Aerovih tozdov, tako da obrat trenutno nudi svoje usluge le zunanjim naročnikom. V obratu strojev in naprav se srečujemo tudi z določenimi problemi, ki so tudi organizacijske narave. Eden od teh je, da še vedno ni dorečena povezava med konstrukcijskim birojem delovne skupnosti in strojogradnjo ter nena zadnje premajhne izkušnje obeh enot pri konstrukciji, proizvodnji in zagonu novih strojev. Ob vseh teh problemih, ki so sicer rešljivi, je naš cilj, da obrat strojev in naprav rentabilno posluje, v polni kadrovske zasledbi in v dveh izmenah. S pričakovanimi kadrovskimi rešitvami in z boljšim razumevanjem ostalih tozdov za reševanje težav v obratu strojev in naprav bomo skušali ta cilj tudi uresničiti.

Kako je z inventivno dejavnostjo v vašem tozdu?

Lani je bilo prijavljenih nekaj večjih inovacij, ki omogočajo večje prihranke pri materialu.

S prvim julijem smo z lastno rešitvijo zmanjšali porabo vode iz javnega vodovoda za približno 80 odstotkov. Po trenutnih cenah vode pa to pomeni približno 20 milijonov din manjše letne stroške. Z izvirno rešitvijo črpamo tehnološko vodo iz Podvinsko-Žalskega kanala.

Sicer je bilo v tozdu prijavljenih še več različnih izboljšav in manjših inovacijskih predlogov iz različnih delovnih okolij.

Naš skupni interes je, da bi bilo v našem tozdu čim več različnih inovacijskih predlogov in tehničnih izboljšav, saj se lahko izboljša še marsikateri tehnološki postopek ali najde teh-

nične izboljšave v posameznih delovnih okoljih.

Eden od večjih problemov v našem tozdu so stroški zaradi velike porabe električne energije. Ker gré za enega večjih stroškov v strukturi vseh stroškov tozda Kemija Šempeter, bomo v prihodnje morali poiskati skupne rešitve za zmanjšanje porabe električne energije in energije na sploh. V letošnjem letu prehajamo na alternativni energetski vir – plin. Po sedanjih cenah te vrste energije bi lahko dosegli bistvene prihranke pri stroških za energijo.

DIREKTOR TOZDA GRAFIKA DRAGO VRAČUN

Kako ocenjujete vaše letošnje polletno poslovanje, tudi primerjate z grafično branžo v Sloveniji in kakšna so vaša predvidevanja do konca leta?

Naša temeljna organizacija je polletje zaključila z dobrimi poslovnimi rezultati. Do konca leta načrtujemo

enako zasedenost kapacitet, tako da bodo predvideni rezultati ugodni. Primerjate s planom količinske proizvodnje sicer nismo v celoti realizirali, vendar so rezultati proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta bistveno preseženi.

Dolgoročno načrtujemo drugi asortiman tiskovin. Nadaljevali bomo zastavljen načrt tiska zahtevnejših obrazcev, tako bomo prodajali več vložnega strokovnega dela na enoto proizvoda kot doslej. Kot sem omenil, je naš srednjeročni cilj ta, da bomo spremenili strukturo proizvodov tako, da bomo proizvodnjo povečali pri zahtevnejših tiskovinah in ne samo količinsko – v tonah.

Če primerjamo rezultate, ki smo jih dosegli v prvem polletju, z grafično branžo v Sloveniji, lahko ugotovimo, da je Aerova temeljna organizacija GRAFIKA po ustvarjenem dohodku na zaposlenega, kakor tudi po ustvarjenem celotnem dohodku, na prvem mestu. Ustvarili smo kar eno tretjino akumulacije Slovenske grafične industrije.

Ob najinem zadnjem razgovoru, približno pred letom in pol, je beseda tekla tudi o režijskem delu v vašem tozdu in zmanjšanju le-tega. Kakšna je danes situacija na tem področju?

Režijskega dela ne bo mogoče zmanjšati čez noč. Tega se vsi dobro zavedamo. Zmanjšujemo ga lahko le postopno. Razvojni center Celje je skupaj z našimi strokovnjaki izdelal program spremljanja proizvodnje prek računalnika. Vsako naročilo tiskovine bo obdelano računalniško, od naročila do izdaje iz skladišča gotovih izdelkov. Uvajanje programov se izvaja počasneje kot smo sprva predvideli. Temu botrujejo poleg organizacijskih tudi subjektivne težave, saj večja natančnost in disciplina pri delu marsikomu dela težave in zato novosti zavrača. Vendar je perspektiva tudi za našo stroko edino v tem, saj računalniško vodena proizvodnja pomeni tudi boljše in zato cenejšo organizacijo dela. Razen tega bomo počasi prešli na zmanjšanje spremljajoče dokumentacije ob vsakem naročilu tiskovin, kar bo pomenilo bistveno racionalizacijo časa in papirja.

Kakšna so vaša predvidevanja za poslovanje do konca leta?

O poslovanju do konca leta, bi v svoji oceni poudaril, da predvidevam približno enako zasedenost proizvodnih kapacitet kot je bila v prvem polletju. Verjetno bodo rezultati celo boljši, saj smo imeli veliko dela tudi v običajno mrtvih mesecih kot sta julij in avgust.

V zadnjem času smo precej delali tudi za izvoz, ki nam pa kljub temu, da je nujen, ne prinaša dohodkov. Glede na to, da naše strojne kapacitete kljub modernizaciji določenih delov proizvodnje, še niso zadostne, da bi z njimi pokrivali zahteve domačega in tujega trga, se lahko zgodi, da bomo zanemarili domače tržišče. Seveda bi bila posledica tega slabše poslovanje našega tozda. Zato se bomo morali v Aeru dogovoriti tako, da bomo izvažali dohodkovno zanimive proizvode, tozdu izvozniku pa nadoknadili delež, ki ga zaradi izvoza izgubi.

Zaradi slabših rezultatov našega obrata tiskarne I. v preteklih mesecih in letošnjem letu, pripravljamo sanacijo proizvodnega programa za to organizacijsko enoto. Morali bomo opustiti nekaj programov iz te proizvodnje in jih nadomestiti z novimi. Postopno bomo posodobili dodelavo, ki je že leta ozko grlo v naši proizvodnji. Seveda bodo te spremembe zahtevale prekvalifikacijo določenega števila delavcev v tiste smeri, ki so v naši proizvodnji bolj potrebne. Menim pa, da to večini delavcev ne bo predstavljalo večjih težav, saj vsi želimo doseči isti

cilj – boljši jutri za našo temeljno organizacijo in tako posredno tudi za vsakega posameznika.

Kot sem že omenil, smo doslej uspeli posodobiti proizvodnjo neskončnih obrazcev in vzporedno temu reprodukcijo. V načrtu imamo modernizacijo proizvodnje etiket, ki so brez dvoma eden od naših perspektivnih proizvodov. Vendar tudi za to področje svetovno in domače tržišče zahteva novo – boljše kakovost. Prizadevamo si, da bi realizirali nabavo stroja za tisk samolepilnih etiket z večjimi zmogljivostmi od strojev, ki jih imamo. V kolikor bomo uspeli dobiti devizni kredit pod ustreznimi pogoji, bomo načrtovano nabavo stroja tudi realizirali.

Iz vsega povedanega je moč razbrati, da nenehno posodabljanje proizvodnje zahteva od naših delavcev nenehno dopolnjevanje znanja. Zato smo v preteklosti in tako nameravamo tudi v bodoče, nameniti precej denarja za izobraževanje naših delavcev. Nove tehnologije pač zahtevajo novo znanje – zato je potrebno dodatno izobraževanje, ki je porok za naš nadaljnji razvoj.

V vaši temeljni organizaciji imate kar lepo število inovatorjev. Pravijo, da spadate med »boljše« na tem področju. Ali načrtujete posebne aktivnosti za širjenje ideje o inventivni dejavnosti med delavci tozda Grafika?

Res je, v našem tozdu je več zelo dobrih inovatorjev. Ravno zato že dalj časa na različnih mestih dajemo pobude, da bi se dohodek, ki je ustvarjen z inovacijami izplačeval pri osebnih dohodkih. V začetku bi bili to verjetno res manjši zneski, vendar bi to brez dvoma pritegnilo k razmišljanju o inovacijah, tehničnih izboljšavah in racionalizacijah vedno več delavcev in tako bi se mesečno izplačani deleži tudi povečevali.

V našem tozdu smo pričeli uvajati krožke kakovosti. O tem ste v našem časopisu že pisali. Ti krožki naj bi pripomogli pri uvajanju novih idej v proizvodnjo, četudi ne zadevajo samo kakovost. Po moje je tudi to inventivna dejavnost – saj se na teh krožkih trudimo, da bi s skupnimi močmi reševali probleme s področja kakovosti in iz proizvodnje. Zato je pomembno, da vsak posameznik razmišlja o izboljšavah v naši proizvodnji in jih prek krožka ali z inovacijskim predlogom posreduje dalje.

**DIREKTOR TOZDA TOVARNE
CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE
DUŠAN BREKIČ**

Kljub težavam, zaradi rekonstrukcije papirnega stroja ste letošnje prvo polletje poslovali brez izgub. Kako oce-

njujete letošnje poslovanje in kakšni so vaši načrti do konca leta?

V letošnjih prvih treh mesecih smo zaradi planiranega izpada proizvodnje papirja pričakovali izgubo oz. slabše poslovne rezultate. Rekonstrukcija papirnega stroja je zaradi različnih nepredvidenih tehničnih težav trajala dalj časa kot smo predvidevali. Razen tega moram priznati, da nas je novi obračunski sistem nepri-

jetno presenetil, saj je bila po njem izračunana, v prvem trimesečju izkazana izguba dosti večja kot smo sprva predvideli. Zato smo takoj pripravili program za odpravo motenj v poslovanju, ki je že v drugem trimesečju v celoti zaživel in zastavljen cilj je bil dosežen. Ob pregledu poslovnih rezultatov za prvo polletje smo ugotovili, da smo poslovali uspešno in je ostalo nekaj sredstev za poslovni sklad.

Omeniti moram, da je bilo v slabih dveh mesecih v našem tozdu takšno vzdušje, da si je vsak posameznik na svojem delovnem mestu prizadeval delati čim več in tem boljše. Ljudje so odgovorneje pristopili k izvajanju nalog predvsem zato, da bi se izognili slabemu poslovanju tozda oz. izgubi.

Ocenjujemo, da lahko v enakem obsegu in tempu opravljamo delo tudi v bodoče. Najslabše bi namreč bilo, da bi nas boljši rezultati uspavali, tako da bi začeli popuščati. Če želimo doseči dobre poslovne rezultate in s tem posredno boljše osebne dohodke moramo delati še z večjo vnemo kot doslej, predvsem na tistih področjih, ki bodo prinesla večji dohodek.

Papirni stroj je v juliju obratoval sorazmerno dobro, proizvedli smo 3000 ton papirja, tako smo z rezultati zelo zadovoljni, saj je to naš dosedanji rekord.

Ob sami rekonstrukciji papirnega stroja in ob pripravah nanjo nismo mogli predvideti vseh podrobnosti, predvsem s tehničnega področja, tako nismo računali s tolikšnimi težavami pri zagonu. Skratka nismo mogli predvideti kako bosta obratovala skupaj stari in novi del stroja.

K sreči so končno problemi v glavnem rešeni in stroj obratuje. Stroj ima bistveno večje kapacitete od starega. Zato hitrejšje obračanje stroja zahteva od delavcev, ki ga upravljajo večjo pozornost in natančnost – skratka več dela. Ocenjujem, da so delavci za papirnim strojem pa tudi drugi s svojim izredno prizadevnim delom, pokazali visoko zavest, da stroj mora teči saj bo le večja proizvodnja zagotovila boljše poslovne rezultate in tako posredno večjo socialno varnost.

Če pogledamo nazaj, kako je potekala rekonstrukcija bi težko izdvojil najbolj prizadevnega posameznika od tistih, ki so delali ob stroju, do tistih, ki so v sami pripravljalni fazi sodelovali, pa to danes praktično ni nikjer vidno. Saj veste, da so za izvedbo tako velike rekonstrukcije potrebni projekti, uvoz opreme in predvsem dinarska in devizna sredstva, pa še bi lahko naštevali. Zato lahko mirno trdim, da je bila v to rekonstrukcijo vpeta vsa naša temeljna organizacija in več strokovnih delavcev iz celjskega dela Aera. Skupna prizadevanja so obrodila sad – obnovljeni stroj teče in proizvaja večje količine kvalitetnejših papirjev kot jih je lahko stari.

Zato smo predlagali komisiji za odlikovanja in priznanja, da bi skupini delavcev – seveda ne poimensko – podelili priznanje za prizadevno delo ob rekonstrukciji papirnega stroja na svečani seji delavskega sveta delovne organizacije, ki bo 9. septembra ob dnevu Aera.

Vendar moram povedati tudi to, da me moti, da je pri posameznikih znotraj Aera vse preveč prisoten strah, češ kaj bo če naša temeljna organizacija ne bo dajala papirja, po drugi strani pa so pripravljeni sila malo storiti, da bi tudi z lastnim prizadevanjem dosegli boljše razmere, pri čemer je prisotno zelo veliko govorjenja na pamet, kar je rezultat slabe informiranosti. Moti me, da takoj ko se pojavijo tu ali tam težave vsi skupaj dopuščamo posameznikom, da širijo govorice o tem kako slabo nam gre in da bo Aero propadel kot npr. Savinja.

Vsi vemo, da gospodarski položaj ni lahak in si ne delamo utvar, da bo jutri vse v najlepšem redu. Vendar imamo jasno začrtane cilje in prepričan sem – dovoljšnjo materialno osnovo in ustrezne kadre, da zastavljene cilje skupaj dosežemo. Seveda pa pri tem ne smemo biti neučakani, če včasih ne gre vse tako kot si želimo, oziroma kot smo si zamislili.

Trenutek, ko pride do kadrovskih sprememb na vrhu ne sme biti tudi trenutek namenjen obračunavanju in iskanju krivcev za nekaj, pa niti sami ne vemo kaj, ampak moramo skupno najti ustrezne ljudi, za katere bomo

jutri lahko rekli, da so pravi ljudje na pravem mestu. To pa danes ni enostavno, saj nihče noče prevzemati odgovornosti, medtem ko se tisti za kritiziranje sila lahko najdejo.

Mislim, da če bo v enem delu Aera »zaškripalo«, to ne pomeni, da je cela delovna organizacija slaba in da se ji slabo piše, ampak moramo usmeriti več naporov v reševanje nastalih problemov in tako doseči cilj, ki je jasno zastavljen – za vse enako – delajmo bolje, da bo stanje jutri boljše kot je bilo danes.

Kako izvajate vaš razvojni program?

V tem trenutku lahko ugotovimo, da razvojni program tozda uresničujemo, saj smo po rekonstrukciji papirnega stroja ustvarili pogoje za proizvodnjo papirja, ki bi zadovoljevala potrebe na domačem in inozemskem tržišču. Po sedanjih predvidevanjih naj bi namenili za izvoz do 40 odstotkov proizvodnje, kar bo predstavljalo veliko breme za našo temeljno organizacijo, saj upošteva trenutno devizno zakonodajo izvoz ni dohodkovno zanimiv.

V proizvodnji celuloze in papirja ne predvidevamo večjih investicijskih posegov – le nekaj manjših. Pač pa nas čaka vrsta nalog, ki bodo bistveno vplivale na zmanjšanje onesnaževanja okolja.

Onesnaževanje reke Sore bi želeli privesti na minimum, zato bomo dogradili naš obrat pinotana in povečali energetiko.

Proizvodnja pinotana se bi tako bistveno povečala, raziskave tržišča za prodajo tega proizvoda doma in v tujini pa še tečejo.

Druga investicija, ki jo načrtujemo in prav tako sodi v zaščito okolja je izgradnja skladišča na lesnem prostoru, oziroma iskanje rešitev za preprečevanje širjenja lubadarja in drugih škodljivcev, ki nam danes uničujejo naše gozdove. Tudi to je investicija, ki ne bi povečala obsega naše proizvodnje in tako ne bo dajala finančnih učinkov, vendar je nujna. Kot vidite gre za dva projekta, ki sta še kako pomembna in sta tudi v interesu širše družbene skupnosti ter seveda vseh delavcev Aera. Zato bi po moje morala najti mesto tudi v skupnih razvojnih načrtih delovne organizacije.

Danes ugotavljamo, da ni razlogov, da ne bi dosegli osnovnih nalog iz plana, ki smo si ga zastavili za srednjeročno obdobje, tako zaenkrat ne načrtujemo sprememb.

Naša temeljna organizacija je ena vodilnih pri razvijanju inventivne dejavnosti v delovni organizaciji in v papirni branži v Sloveniji. Kakšni so vaši načrti za širjenje in pospeševanje inovacij, koristnih predlogov in tehničnih izboljšav?

V naši tovarni se zavedamo kako zelo je pomembno znanje za razvoj vsake delovne sredine. Zavedamo se tega, da samo sodobna inovativna družba, katera lahko hodi v korak s svetom.

Zato so našim delavcem na široko odprta vrata v inovativno dejavnost. To dokazuje podatek, da je trenutno v postopku pri naši komisiji za inovativno dejavnost kar štirinast prijav.

Že dalj časa razmišljam o tem kako bi z neko obliko javnega razpisa poizkušali v omenjeno dejavnost vključiti čim več delavcev in jih vzpodbuditi k razmišljanju o izboljšavah na čim več delovnih področjih.

Ne morem mimo tega, da ob tej priložnosti povem tudi to, da me motijo izjave nekaterih posameznikov, ki pa žal najdejo svoje mesto celo v raznih sklepih samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, iz katerih veje prepričanje, da imamo vodilni delavci neprimeren odnos do inovativne dejavnosti.

Ob zaključku tega najinega razgovora bi pozval vse delavce Aera, da več storimo za to, da zbrisemo sicer nevidno črto, ki nenehno povzroča nekakšen razkorak med nami, v smislu »mi v Celju oni iz Medvode ali obratno«. Pozivam vse tiste, ki jim je za dobrobit Aera, da storijo več za medsebojno spoznavanje in poznavanje in če želijo bolje spoznati našo temeljno organizacijo, naj pridejo med nas.

Po dveh letih kar sem v Aeru moram na žalost reči, da pogrešam takšnih srečanj, saj bi tudi sam rad Aero bolje poznal.

In mimogrede – v teh dveh letih še nisem prestopil praga tozda Kemija Šempeter, pa ne zato, ker tega sam ne bi želel.

DIREKTOR TOZDA TRZENJE HAROLD KARNER

Kako se odraža rezultat polletnega poslovanja v vašem tozdu in kakšna so vaša predvidevanja do konca leta?

Za letošnje prvo polletje letošnjega leta je značilno po izredno visoki stopnji inflacije in sorazmerno velikem povpraševanju na domačem tržišču, ki ga pa na žalost nismo uspeli popolnoma zadovoljiti. Ta ugotovitev velja v globalu, ne pa tudi za posamezne proizvode. Na srečo restriktivni gospodarski ukrepi še niso imeli vpliva na potrošnjo naših proizvodov in k sreči trenutno lahko ugotavljamo povečanje prodaje naših proizvodov. Posebej značilno je močno povpraševanje po samokopirnem (AC) papirju v začetku leta, ki ga žal nismo imeli dovolj. Za to povpraševanje sta dva bistvena razloga. Na eni strani zaostrena zunanjetrgovinska situacija v državi, ki je omejila uvoz tovrstnih papirjev,

po drugi strani pa nivo cen, ki smo jih zadrževali zaradi nestalne kakovosti tega papirja.

Pregreto povpraševanje iz prvega trimesečja pa se je, konkretno pri proizvodih tozda Kemija Šempeter v drugem trimesečju ohladilo. Zmanjšane povpraševanju po proizvodih iz omenjenega tozda je brez dvoma botrovala prehitra rast cen, v primerjavi s konkurenco. Zato smo delno izgubili tržni delež pri proizvodih omenjenega tozda.

Asortimansko smo bili v prvem polletju slabše založeni kot ob koncu lanskega leta, predvsem zaradi težav pri uvozu surovin in repromateriala. Če smo že začeli z inflacijo je prav, da ugotovimo tudi to, da smo v glavnem uspeli slediti rasti cen vhodnih surovin s prodajnimi cenami gotovih proizvodov. V tozdu Kemija Celje smo cene gotovih proizvodov poviševali celo hitreje kot so se dražile surovine, v tozdu Kemija Šempeter pa zaradi močne konkurence na trgu nismo mogli uresničevati te politike cen. V tozdu Grafika so dobri rezultati med drugim posledica pravočasnega reagiranja na spremenjene pogoje nabave papirjev in ostalih materialov.

Oskrba s surovinami iz domačega tržišča je bila v tem času dobra. Tudi posledic nekoliko slabše oskrbe z uvoženimi surovinami ni bilo. Politiko prodaje na domačem trgu so vodili vsi proizvajalci, saj so tako ustvarjali večji dohodek kot bi ga z izvozom in tako zadovoljevali predvsem domače kupce.

Pomanjkanja določenih proizvodov iz našega proizvodnega programa so se pojavljala občasno in so bila posledica naše težnje po zniževanju zalog in neusklajenih rokov naročanja surovin s planskimi cikli pri dobaviteljih.

Nezadovoljni smo zaradi premajhne ponudbe novih proizvodov. Osvajanje in uvajanje novih proizvodov na tržišče je zaradi majhnega števila letih prepočasno, skratka slabo. Na tem področju bomo morali nekaj korenito spremeniti, drugače bodo negativne posledice kaj kmalu vidne.

Kako je z našim zunanjetrgovinskim poslovanjem?

Z veliko reklamo, v 1985. letu vpleljan novi devizni zakon, za katerega moramo pošteno povedati, da nam je omogočil več uvoza v lanskem in začetku letošnjega leta, je doživel svoj neuradni konec.

Osnovni princip zakona, da so pravice do uvoza povezane s pravico do plačila je ostal samo na papirju predvsem zaradi nenehnega pomanjkanja deviz. Zvezna administracija je s spremembami in dopolnitvami poskušala oživiti devizno zakonodajo, vendar je bila končna posledica vseh teh dejanj zelo težka – dejanski likvidni zlom države ob letošnjem prvem polletju.

Za Aero velja, da so nas lanske letne ugodne možnosti uvoza privedle v status tako imenovanega zunanjetrgovinskega »pasivca«. Skratka premalo smo izvažali. Tako smo po prioritetah banke za plačila v tujino, ki veljajo za pasivce, šele na šestem mestu. To je tudi vzrok, da je našim dobaviteljem v tujino plačevanje precej otežkočeno.

Probleme, ki so zaradi tega nastali smo reševali s posebnimi oblikami uvoza kot je na primer maloobmejni promet, razni sejemski sporazumi in prek kontokorentov. Najeli smo 30 milij. avstrijskih šilingov komercialnega kredita pri firmi Globtrade.

Kredit je bilo mogoče, zaradi splošno znanih Jugoslovanskih deviznih težav, aktivirati kasneje kot smo načrtovali, tako da je to povzročilo nekaj motenj v proizvodnji.

Skratka devizne težave so povzročile, da Aero nima več takšnega ugleda pri inozemskih dobaviteljih kot pred uvedbo deviznega zakona, saj smo jim v začetku leta dolgovali skoraj dva milijona ameriških dolarjev, ob koncu prvega polletja pa se je dolg zmanjšal na približno 700.000 ameriških dolarjev. Tako veliko zmanjšanje dolga si lahko štejem kot uspeh, čeprav bi bili lahko zadovoljni le, če dolga ne bi imeli.

Status izvoznega »pasivca« nam prinaša še dodatne sankcije in sicer v obliki zmanjšanja uvoznih pravic v absolutnem znesku, glede na manjši izvoz v prvem in drugem trimesečju letošnjega leta.

Kot je znano predvidenega izvoza nismo uresničili zaradi težav pri dobavi surovin papirjev, ki so posledica rekonstrukcije papirnega stroja v tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode. Tako nam je ostal status zunanjetrgovinskega pasivca še za tretje trimesečje. Upamo, da bomo s povečanim izvozom vsaj delno nadoknadili zamujeno in se vsaj v četrtem trimesečju izognili neprijetnemu statusu pasivca.

Ne bi želel, da bi iz vsega navedenega dobili vtis, da so vseh naših težav v zunanjetrgovinskem poslovanju krivi devizni predpisi. Čeprav le-ti imajo svojo težo pri tej problematiki, želim opozoriti na to, da imamo zelo malo proizvodov, ki so po tehnični in ekonomski plati primerni za izvoz in da je izvozna usmerjenost proizvodnje čisto prekinjena zaradi kratkoročnih ekonomskih učinkov na domačem trgu. V vseh letih težnje po povečanju izvoza, nismo uspeli zgraditi interne sistema optimalizacije izvoznega programa in izdelati ustreznih internih stimulacij za izvoznike.

Čeprav je to trditev zelo težko dokazati vendar menim, da bomo morali pri izboru proizvodov, tehnologij, skratka novih razvojnih možnosti kot prvo prioriteto postaviti sposobnost proizvodov, da ga prodamo na svetovnem trgu. Pri načrtovanju kapacitet pa upoštevati, da mora najmanj nek vnaprej dogovorjeni delež biti prodan na svetovnem trgu.

Če smo v preteklosti investirali skladno s takratno izvozno zakonodajo tako, da smo združevali sredstva pri tretjih partnerjih in na osnovi samoupravnih sporazumov dobivali letno vnaprej predvidene deleže deviz, moramo v prihodnje svoje investicije pripraviti tako, da bomo kot delovna organizacija odpravili problem devizne bilance.

Vsem nam mora biti jasno, da nobena država pa tudi Jugoslavija ne more večno več uvažati kot izvažati. Upoštevaje ta načela bomo v prihodnje sposobnejši za tekmo s tehnološko razvitejšim svetom. Tako bomo postali tudi na zunanjih trgih, ekonomsko aktivnejša firma.

Ta cilj je gotovo mogoče doseči tudi s tesnejšim sodelovanjem z razvitimi in tehnološko naprednejšimi firmami. To za Aero ni nič novega, kljub temu pa danes ugotavljamo, da nimamo trajnejših pogodb o sodelovanju. Pri tem je izjema licenčna pogodba s firmo Sellotape in sodelovanje z Robotronom.

Nasploh se ne ogrevam za licenčne pogodbe vendar menim, da je pametno kupiti dobro uporabno znanje in ga naprej razvijati, tako kot je bilo to pri jasnitu in samokopirnem papirju (AC).

Osnovni cilj takšnih pogodb mora biti hitrejše osvajanje za svetovni trg zanimivih novih proizvodov. Zato bi bilo prav, da če nam nakup tujega znanja vse navedeno omogoča, to znanje kupimo in ga naprej razvijamo. Danes je v Jugoslaviji vedno bolj zanimivo poslovanje prek kooperacijskih pogodb. Ko govorimo o kooperacijskih pogodbah pa moramo upoštevati dve dejstvi in sicer, da obstojajo koo-

peracijske pogodbe zaradi zunanjetrgovinskega poslovanja (medsebojna menjava različnih proizvodov) in kooperacijske pogodbe zaradi razvoja.

Dejstvo, da trenutno nimamo nobene tovrstne pogodbe je verjetno posledica želje, da bi dosegli drugi cilj – hitrejši razvoj, doma. Morali bomo ločiti kooperacijske pogodbe za reševanje težav v zunanji trgovini in sodelovanje s tujimi partnerji za hitrejši razvoj.

Doslej smo se vključili kot poddobavitelj v kooperacijsko pogodbo papirnice iz Krškega v kooperacijsko pogodbo Iskre Delte.

Za izboljšanje naše – Aerove devizne bilance, bomo morali storiti več na tem področju, saj so kooperacijske pogodbe tudi ena od možnosti za izboljšanje le-te. Nenazadnje vemo, da bomo le s pametno zunanjetrgovinsko politiko lahko zagotovili večji izvoz in v zameno zanj uvoz surovin, repro materialov in novih strojev ter naprav.

VRŠILKA DOLŽNOSTI DIREKTORICE DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNE SLUŽBE – MARIJA MARULEC

Kako je delovna skupnost skupne službe v letošnjem prvem polletju uresničevala zastavljeni program dela in kakšni so vaši načrti do konca leta?

Delovna skupnost skupne službe v Aeru, pa tudi druge je konglomerat delovnih nalog in ljudi, kjer je po moji oceni največji problem v tem, da se gospodarska situacija in s tem zahteve v delovni organizaciji neprestano spreminja, predvsem pa ne izboljšuje, kar zahteva od nas veliko dodatnih delovnih nalog, od katerih pa marsikatera obleži v predalu, pa ne zato, ker bi bila slaba ali nepotrebna.

Delovna skupnost svoj prihodek ustvarja iz dohodka temeljnih organizacij. Žal pa seveda dohodek tozdog zaradi slabših rezultatov poslovanja ni takšen kot je bil načrtovan.

Z letošnjim letom je v Aeru pričel veljati nov sporazum o svobodni menjavi dela, v katerem smo želeli uveljaviti osnove novih kriterijev za vrednotenje dela delovne skupnosti. Po tem sporazumu naj bi dohodek delovne skupnosti ne bil več odvisen zgolj od višine dohodka tozdog, temveč tudi od tega, kako je delovna skupnost svoj program dela realizirala in koliko je s svojim delom prispevala k dohodku tozdog.

Natančno se zavedamo, da v delovni skupnosti še niso opravili vsega, da imamo še rezerve pri svojem delu, da pa pri vsem tem nimamo niti približno enakopravnega položaja s tozdi. Plan kadrov in vse ostalo v delovni skupnosti je zelo natančno preanalizirano, po zahtevi tozdog omejeno. Enako ve-

lja za osnovna sredstva in ostale stroške, ker je to v očeh tozdog »režija« o kateri imajo pravico odločati. Na drugi strani imamo režijo, ki ni ravno številčno majhna tudi v tozdi, vendar so pri planih kadrov, stroških in osnovnih sredstvih v tozdi precej manj analitični, kritični in dosledni. Prepri-

čana sem, če bomo v Aeru dorekli organizacijo in kadre – bomo dorekli vse večje probleme.

V zadnjem času večkrat slišimo, kako na različnih sestankih teče beseda o novi organiziranosti in vrednotenju del in nalog v Aeru. Zanima nas, kako daleč ste s pripravami na te pomembne spremembe?

V letošnjem letu aktivno pripravljamo skupaj z zunanjo institucijo novo vrednotenje del in nalog ter delavcev. Obstoječi sistem imamo že lepo število let in smo ga s številnimi prevrednotenji popolnoma izčrpali, saj so porušena vsa razmerja. Da bi lahko nova vrednotenja opravili res kvalitetno, moramo preveriti našo samoupravnost in poslovno organiziranost, za katero vemo, da se vrsto let ni spremenila. Delovna organizacija je rasla in se spreminjala, ljudje so rasli in se dograjevali ter spreminjali, eni prihajali drugi odhajali, organiziranost Aera pa je ves čas statična.

Zato pripravljamo analizo stanja na tem področju, ki jo bo v septembru pregledal in obravnaval poslovni svet in do nje zavzel svoje stališče. V teku enega leta bomo nato na osnovi tako pridobljenih podatkov pripravili novo vrednotenje del in nalog ali analitično oceno del in nalog.

Načrtujemo strokovnejše in realnejše vrednotenje del in nalog in na tej osnovi vrednotenje posameznikovega dela. Vse to bi nas moralo privesiti do boljšega opravljanja dela, boljših delovnih rezultatov in večjemu zadovoljstvu vseh delavcev.

Kadrovska politika je ena ključnih funkcij v delovni skupnosti. Kakšne načrte imate na tem področju?

Brez dvoma je kadrovska funkcija zelo pomembna, saj se vse začne, nadaljuje ter konča s kadri. Če je kadrovska politika dobro zastavljena, potem mora biti jasno, kaj je sploh kadrovska politika. Za pot do te ugotovitve pa potrebujemo stroko in ustrezne osnove. Sama med te gotovo štejem sistem razvoja kadrov z ovrednotenjem kadrov. To politiko lahko realiziramo le ob ustrezni organizaciji in ustreznih kadrih.

Vsaka organizacija, Aero pa še posebej, ker je velika delovna organizacija in obsežno vpliva na širšo družbeno skupnost, bi morala imeti kakovosten sistem načrtovanja in spremljanja kadrov – zato bi morali imeti ustrezne široke in ažurne evidence kadrov. Evidence o delavcih, ki so že zaposleni v Aeru, o delavcih, ki bi se želeli zaposliti v Aeru in o delavcih, ki so bili zaposleni v Aeru. Evidence o katerih govorim bi morala vsebovati poleg osnovnih podatkov o izobrazbi, delovnih izkušnjah tudi podatke o vseh možnih interesnih področjih, ki jih posameznik goji. Zajemale naj bi intelektualno področje, politično področje, organizacijske sposobnosti, tehnično področje in ročne spretnosti pa tudi pristočasne aktivnosti.

Skratka, če bi imeli takšne podatke zbrane, bi bilo dosti lažje najti prave ljudi za prava mesta, pa najsi bo to takrat, ko iščemo ljudi za zasedbo posameznih del in nalog ali za opravljanje delegatskih, družbenopolitičnih funkcij in drugih interesnih dejavnosti. Lažje bi našli primerne ljudi za vodilna in različna strokovna mesta, da bi nadomestili tiste, ki so se strokovno in osebnostno izčrpali in si želijo drugam.

Po mojem mnenju je to ena od nalog, ki jo bomo morali opraviti kar kmalu, da bo delo na tem področju enostavnejše in boljše.

Dora Rovere

Slavnostne otvoritve v našem Medvoškem tozdu

Eden od osrednjih dogodkov ob letošnjem Dnevu Aera bo 18. septembra – slavnostna otvoritev rekonstruiranega papirnega stroja, novih vzdrževalnih delavnic in skladišča gotovih izdelkov.

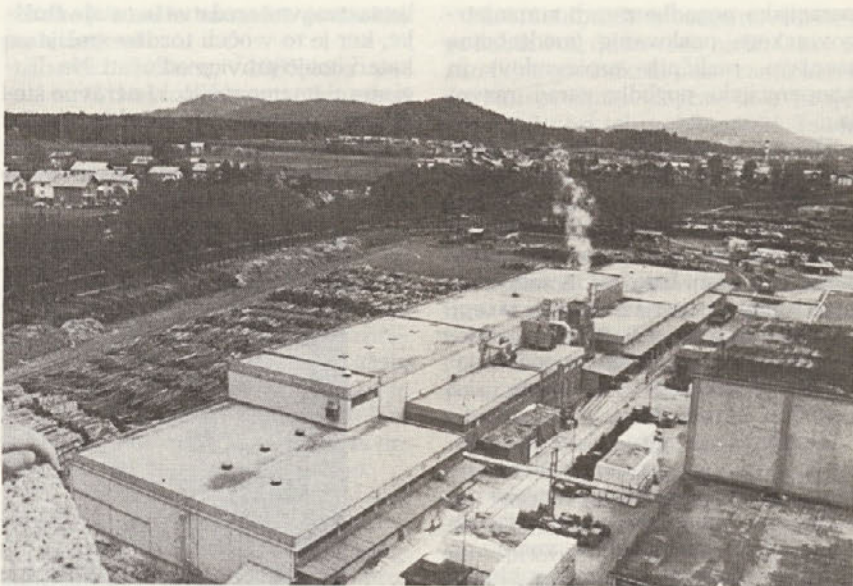
V našem tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode bodo upravičeno proslavili kar tri zmage, saj so v zadnjih dveh letih izredno prizadevno delali pri njihovi realizaciji.

O investicijah smo se pogovarjali s tehničnim direktorjem tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode Francem MLAKARJEM, ki je povedal naslednje: Rekonstrukcija papirnega stroja je bila potrebna zaradi odložitve izgradnje drugega papirnega stroja. Vzrok za ta odlog je preobsežna naložba za ta gospodarski trenutek. Odložitev izgradnje drugega papirnega stroja pa je pogojevala rekonstrukcijo papirnega stroja I in sicer tako, da je proizvedeni osnovni papir za AC bolj kakovosten od prejšnjega. Če smo želeli uresničiti naše načrte, ki so povezani s prodajo na tujih trgih, smo se morali odločiti za ta korak – rekonstrukcijo, saj jo je narekovala konkurenca na tujem trgu.

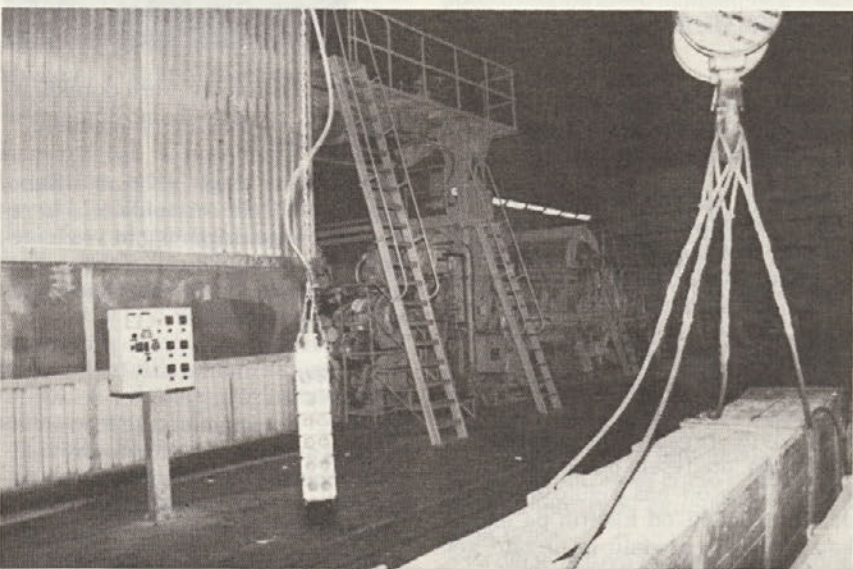
Ko smo se odločali med papirnim strojem II in rekonstrukcijo papirnega stroja I, so študije pokazale, da so potrebna izredno visoka naložbena vlaganja, ki bi glede na to, da smo težili le k izboljšanju kakovosti papirjev, imele premajhne ekonomske učinke. Zato smo se odločili za obsežnejšo naložbo, ki bi zagotovila vse zahteve v proizvodnji kakovostnega osnovnega papirja za AC in hkrati 50 odstotno povečanje proizvodnje na papirnem stroju I.

Posledica rekonstrukcije papirnega stroja je tudi izgradnja skladišča gotovih izdelkov s povečano dodelavo papirjev. Z rekonstrukcijo papirnega stroja smo namreč zmanjšali prvotne prostore, zaradi izgradnje nove priprave premaznih mas za premazovanje osnovnega AC papirja. Pretok papirja skozi skladišče se je tako povečal za 50 odstotkov. Z izgradnjo skladišča gotovih izdelkov je rešena utesnjenost dodelave papirja. Skladišče gotovih izdelkov je zgrajeno v dveh etažah, z vertikalnim transportom.

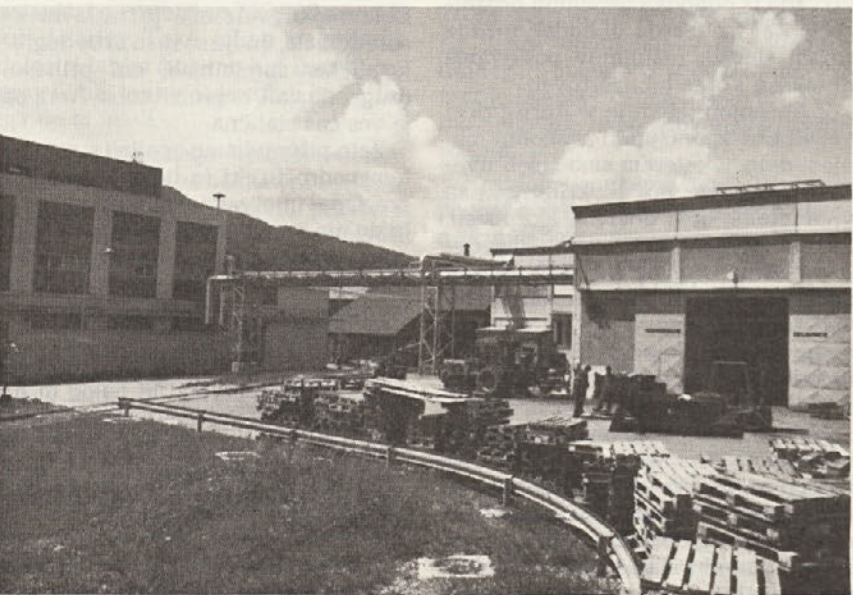
V kletni etaži je predvideno skladiščenje nekaterih repromaterialov za papirnico. Tu je postavljena tudi linija za razpuščanje vseh odrezkov dodelavnih strojev in izmeta dodelave, vse to pa bo prispevalo k izboljšanju kakovosti zvitkovnega papirja.

Pogled na papirnico s stolpa

Papirni stroj med montažo

Vzdrževalne delavnice

Že z izgradnjo papirnega stroja v letih 1974–1976 je ostalo odprto vprašanje, kako organizirati vzdrževalno dejavnost v starih, neustreznih delavnicah. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev nismo mogli pričeti z izgradnjo tako prepotrebni vzdrževalnih delavnic, saj smo morali dati prednost tehnologiji. Izgradnjo vzdrževalnih delavnic smo načrtovali v letih 1980–1981, vendar smo morali dati prednost rekonstrukciji celuloze. Tako smo pričeli z izgradnjo vzdrževalnih delavnic šele v letu 1985, ko je bila končana rekonstrukcija celuloze. Vzdrževalne delavnice so bile dograjene v letu 1986, obsegajo pa: strojne delavnice, elektro-delavnice, delavnice za regulacijo in avtomatizacijo ter elektroniko. V starih prostorih pa so, zaradi svoje specifičnosti, ostale le avtomehanična, mizarska ter pleskarsko-zidarska delavnica. Te delavnice so tudi že delno obnovljene, teče pa še dokončna preureditev. Hkrati z izgradnjo delavnic je bila kupljena doma in na klirinškem področju tudi nujno potrebna dodatna oprema. Poleg delavnic so v novem objektu zgrajeni vsi upravni prostori vodstva vzdrževanja, prepotrebni prostori za tehnični arhiv in konstrukcije. V izgradnjo vzdrževalnih delavnic je bilo vloženih 204.477.000 lastnih sredstev in dodatnih 320.000 klirinških dolarjev za opremo.

Rekonstrukcija papirnega stroja predstavlja po tehničnem in finančnem obsegu največjo naložbo, saj je zahtevala 2.057.396.000 din, 128 milijonov avstrijskih šilingov za opremo in 18 milijonov avstrijskih šilingov za rezervne dele. V strukturi naložbe je vrednost gradbenih del 244.146 din, domača oprema 521.271.000 din in domača montaža 469.640.000 din. Visoke so bile carinske dejatve, ki so znašale kar nekaj več kot 700 milijonov din, ostalo pa so bili projektivni stroški, nadzor ter uvozni in prevozni stroški.

V strukturi finansiranja je bilo vloženih 933.004.000 din lastnih sredstev, 507.233.000 din združenih sredstev in 617.159.000 din kredita domače banke (Jugobanka). Pomemben del pri zapiranju finančne konstrukcije predstavlja tudi vlaganje tujega kapitala, po sistemu joint venture (JV), v višini 20 milijonov avstrijskih šilingov likvidnih sredstev. Večina teh sredstev je bila porabljena za plačilo 15-odstotnega predujema za dobave tuje opreme.

Pretežni del potrebnih sredstev za uvoženo opremo predstavlja tuji blagovni kredit, ki ga bomo vračali osem let, prvo anuiteto pa smo plačali letos junija.

Rekonstrukcija papirnega stroja se navezuje tudi na rekonstrukcijo obrata AC v tozdu Kemija Celje, saj bomo pri polni proizvodnji papirnega stroja in obrata AC letno predelali 18.000 ton našega papirja.

Obe temeljni organizaciji sta se obvezali, da bosta povečali tudi izvoz v primerjavi z obdobjem pred rekonstrukcijo. Zato so bila sorazmerno hitro pridobljena dovoljenja za uvoz opreme. Tako bo tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode predvidoma povečal izvoz iz 5,8 milijonov ameriških dolarjev, kolikor je znašal izvoz v letu 1984 na 11,7 milijonov ameriških dolarjev po rekonstrukciji. Po predvidevanjih bomo tako na tuja tržišča plasirali več kot polovico ustvarjene proizvodnje. Za uvoz in odplačilo anuitet bomo letos porabili le dobrih 5 milijonov ameriških dolarjev. Prav tako povečuje izvoz tudi tozdu Kemija Celje, iz 3,4 milijona ameriških dolarjev v letu 1984 na 10,2 milijona ameriških dolarjev po rekonstrukciji.

Projekt rekonstrukcije papirnega stroja predstavlja enega od projektov prestrukturiranja slovenskega gospodarstva, kjer bodo s sorazmerno nizkimi vlaganji doseženi visoki ekonomski učinki doma in tujini, saj se produktivnost povečuje kar za 50 odstotkov pri enakem številu zaposlenih.

Skladišče gotovih izdelkov predstavlja zaključeno in nujno potrebno naložbo. V objekt, infrastrukturo in predstavitev industrijskega tira ob skladišču, je bilo vloženih 603.668.000 din. Finančna konstrukcija pa je bila takšna: 543.668.000 din lastnih in združenih sredstev delovne organizacije in blagovni kredit proizvajalca v višini 60.000.000 din.

Vsi objekti so bili, glede na pogodbene roke, zgrajeni skoraj brez zamud. Najpomembneje pa je, da je bila rekonstrukcija papirnega stroja izvedena skupaj s potrebnimi meritvami in hladnimi preizkusi v mesecu in pol.

Ponovni zagon papirnice je bil 7. januarja letos, poskusna proizvodnja pa se bo zaključila v septembru. Izveden je tudi že pretežni del garancijskih voženj za posamezne papirje.

Pomembno je, da pri vseh kakovostih dosegamo proizvodnjo in kakovost papirja. Zadovoljstvo pa je toliko večje, ker so rekonstrukcijo pripravili in izpeljali pretežno domači strokovnjaki in da delavci pri strojih v papirnici in vzdrževanju, že obvladajo celoten proizvodni proces, v katerega je vgrajena najmodernejša tehnika, ki jo danes vgrajujejo v tovrstne stroje.

Franc Mlakar
Dora Rovere

POROČAMO O ...

Krožki kakovosti v tozdu Grafika

Kot smo poročali, smo lani decembra v tozdu Grafika pričeli z uvajanjem »krožkov kakovosti« v naslednjih oddelkih: offset plošče – reprodukcija, sitotisk – tiskarna II., offset – tiskarna I. in tisk NO

Namen uvajanja krožkov je bil:

- timsko delo
- testiranje vzdušja v posameznih delovnih sredinah za kreativno razmišljanje in aktivno reševanje problemov
- aktiviranje izkušenj in znanja posameznikov
- timska realizacija posameznih rešitev in idej v praksi
- izobraževanje vodij in članov krožkov za uporabo sistematičnih pristopov pri reševanju problemov in nalog
- ugotavljanje največjih ovir za uvajanje krožkov v ostalih delovnih sredinah
- izboljšanje sodelovanja s štabnimi in strokovnimi službami.

V posameznih oddelkih oziroma »krožkih kakovosti« so bili na dosedanjih 12. sestankih obravnavani in reševani predvsem naslednji problemi:

1. offset plošče (BARVNI KROG)

- izboljšanje delovnih in tehnoloških pogojev
- večja kontrola lastnega dela
- preureditev stare kopirke za kopiranje »Cromalina«

2. sitotisk (SITO)

- nabava delovnih pripomočkov in opreme
- vzdrževanje delovnih prostorov in mest
- sistematski zdravniški pregledi
- racionalnejša poraba materiala (barve, papir)

- rezanje samolepilnega materiala
- ventilacija na strojih in v oddelku
- priročno skladiščenje za barve
- nujna naročila

3. offset (TOMBO)

- izboljšava vlagalnega sistema na tiskarskem stroju
- recepture in mešanje barv
- skladiščenje makulturnega papirja
- nočni prevzem materiala iz skladišča
- aktiviranje kopiranja plošč na Čopovi
- popravilo in vzdrževanje strojev
- manjko naklad

4. tisk NO (ROTACIJA)

- izmensko delo ob sobotah
- pregrade proti prepihu
- osvetlitev nad stroji
- vpliv majhnih rol na normative porabe materiala in časa
- iznos konfetov (prijavljena inovacija)

Reševanje omenjenih problemov je bilo delno vezano na organizacijo dela in delovanje strokovnih služb, kar bi moralo biti rešeno že po normalni poti. Istočasno pa so bili določeni problemi rešeni z izvirnimi idejami – primer za to je »krožek kakovosti« v oddelku tiska NO, ki je dobil za predlog rešitve problema pri izvozu konfetov tudi izplačano nagrado za inovacijo!

Rezultati dosedanjega delovanja »krožkov kakovosti« v tozdu Grafika (12 sestankov) so na ta način predvsem:

- lažji in boljši pogoji dela v proizvodnji
- prihranki pri papirju in barvah
- boljša kakovost dela in izdelkov
- odgovornejše delo, manj napak in malomarnosti
- boljše sodelovanje med strokovnimi službami in proizvodnimi oddelki
- hitrejšo reševanje problemov
- pridobitev znanja o tehnikah in sistemu dela v »krožku kakovosti«
- ustrezni pogoji za nadaljnje širjenje in ustanavljanje krožkov

Na vseh »krožkih kakovosti« so bili **največji problemi** na področju sodelovanja z ostalimi službami, timskim delu in realizaciji predlaganih rešitev. Prav zaradi tega smo se v tozdu Grafika odločili za **nadaljevanje in razširitev »krožkov kakovosti«**. Naš cilj je vzpodbujanje tekmovalnega duha med »krožki kakovosti«, čim večje obnavljanje gibanja ter veliko število rešitev, saj le iz množičnosti posameznih rešitev lahko dobimo tudi velike finančne rezultate ali drugačne poslovno – organizacijske učinke.

Andrej Šušterič

IZ OBRATA REPRODUKCIJE

Barvni izvlečki iz lastnega scannerja

Sredi aprila smo začeli izdelovati barvne izvlečke na našem scannerju HELL CHROMAGRAPH 399 ER, ki ga predstavljamo na sliki.

Scanner je izdelek priznane firme za izdelavo tovrstnih naprav – Dr. ing. Rudolf HELL iz Kiela, ZR Nemčija. Celotno napravo sestavljajo: osnovni scanner, omara za elektroniko in naprava za izvor laserskih žarkov.

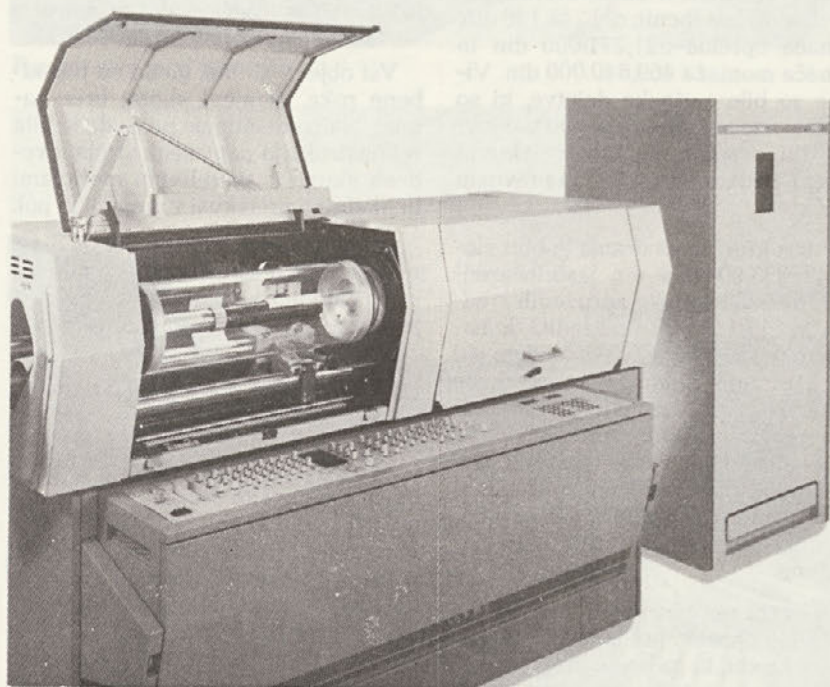
Scanner je naprava, na kateri se iz barvne predloge (barvni diapozitiv, barvna fotografija ali barvna risba) izdelujejo na film negativni ali pozitivni izvlečki (fotoliti) posameznih osnovnih barv, ki jih vsebuje predloga. Barvni izvleček je v bistvu črno-beli negativ ali pozitiv na filmu, na katerem počrtnitve posameznih detajlov slike ustrezajo količini osnovne barve, ki je potrebna za tisk, da dobimo reprodukcijo barvne predloge, enake kot je original.

Scanner ima snemalno in izpisno delovno območje. V snemalnem območju se barvna predloga snema, v izpisnem pa se izvleček posamezne barve s pomočjo laserskega žarka osvetljuje oz. izpisuje na film. Celoten potek dela upravlja računalnik oz. ogromen sistem elektronike.

Zelo na kratko in v grobih obrisih opisano je princip in potek izdelave barvnega izvlečka naslednji:

Barvno predlogo pričvrstimo na valj v snemalnem delu scannerja. Ozek pramen svetlobe iz posebne žarnice osvetli majhen delček predloge, tj. snemalno polje. Odbiti žarki iz snemalnega polja vpadajo skozi objektiv na sistem optičnih prizm in barvnih filtrov v snemalni glavi. V tem sistemu se pramen žarkov razdeli na tri osnovne barve – rumeno, rdečo in modro, ki tvorijo barvno sliko. Pramen svetlobe vsake barve se nato spremeni v električni tok. Jakost električnega toka je odvisna od količine svetlobe, le-ta pa od tonske in barvne nianse predloge, ki je trenutno v snemalnem polju. Zaradi tega nastajajo močnejši in slabši električni impulzi, ki se preko ojačevalcev vodijo v področje za krmiljenje osvetljevanja oz. prenosa na film.

V območju za izpis oz. osvetljevanje na film se nahaja izpisna glava in valj, na katerega pritrdimo film. Barvni izvleček slike oz. predloge se izpisuje oz. osvetljuje na film v obliki rastrskih pik. Te so večje ali manjše, odvisno od intenzivnosti barve in temine dela slike v snemalnem polju. Kot je že prej omenjeno, je od tega odvisna jakost električnega toka oz. impulzov, ki prihajajo iz snemalnega sistema v področje za krmiljenje osvetljevanja. Osvetljevanje se izvaja s šestpramen-skim laserskim snopom. Računalnik analizira električne impulze, ki prihajajo iz snemalnega sistema in določa količino laserske svetlobe, ki bo osvetlila film vsakič, ko je v snemalnem polju novi del slike. Glede na jakost električnega impulza vključi ustrezno število laserskih pramenov. Tako nastajajo na filmu, odvisno od predloge,

Scanner HELL CHROMAGRAPH 399 ER

večje ali manjše rastrske pike. Predloga se snema po zelo majhnih delčkih. Ena rastrska pika se, odvisno od namena uporabe, izpiše z dvema ali tremi osvetlitvami.

Snemanje in izpisovanje se odvija v linijah tako kot TV slika na zaslonu, ker se valj s predlogo med snemanjem in izpisovanjem vrti, izpisno glavo pa vodi koračni motor ob valjih s hitrostjo 5 do 6 cm v minuti, odvisno od gostote rastra. Na komandni plošči je obilo stikal in potenciometrov, s katerimi se vnašajo potrebni podatki v barvni računalnik. Z njimi se določa stopnja barvnih odtenkov v predlogi, velikost pike v belini in temini, gradacija in še mnogi drugi specifični podatki, ki so potrebni za izdelavo kvalitetnih barvnih izvlečkov, kajti ta naprava opravlja istočasno delo reprodukcije fotokamere in retušerja – litografa; vendar z neprimerno večjo hitrostjo

in programirano natančnostjo. Podatke za izvleček črne barve računalnik matematično določi v odnosu na osnovne barve, scannerist pa izbere ustrezno varianto za izračun.

Vse korekture barv, ki se na scannerju izvajajo, spremenijo barvo slike po celotni ploskvi in ne samo v tistih delih, ki bi jih radi spremenili. Korekture barv na posameznih delih izvlečka je treba opraviti z ročno retušo in jedkanjem pike. Seveda obstajajo specialne, dodatne elektronske naprave, s katerimi se tovrstne korekture programirajo in izvajajo. Te naprave je možno priključiti tudi na naš scanner.

Barvna predloga se na scannerju lahko reproducira v razmerju od 20 % do 2000 % velikosti. Maksimalni format barvnega izvlečka je 51 cm x 64,5 cm.

Po končanem osvetljevanju film razvijemo v stroju za razvijanje.

Konrad Orožim

humano dejavnostjo. Vendar žal nimamo na razpolago dovolj prostora, da bi objavili kar ves seznam.

V tozdu Grafika je kar 61 krvodajalcev. Med njimi je šest tistih, ki so darovali kri več kot tridesetkrat, trije več kot štiridesetkrat, eden več kot petdesetkrat in eden več kot šestdesetkrat. To so: Jazbinšek Dani, Tržan Miha, Bosina Franc, Črepinšek Vito, Gabrovec Anton, Hiršbek Peter, Konrad Aleksander in Nidorfer Maks.

V tozdu Trženje je dvanajst krvodajalcev. Od teh sta največkrat, več kot dvajsetkrat, darovala kri Emeršič Stane in Vrščaj Boris. Trije so darovali kri več kot desetkrat in štirje več kot petkrat.

V Delovni skupnosti skupne službe je štirinajst krvodajalcev. Največkrat 52-krat je daroval kri Vravnik Jože. Nad dvajsetkrat pa: Ferlež Marjan, Ferlež Vekoslav, Rakita Cveto in Zagoričnik Dane.

V tozdu Tovarna celuloze in papirja Medvode je osemnajst krvodajalcev, natančnejših podatkov o njih pa žal nimamo.

O krvodajalcih in krvodajalstvu v Aeru smo to pot napisali nekaj več tudi zato, ker je predsedstvo konference izvršnih odborov sindikata razpravljalo o tem, da bi v Aeru morali oživiti delo Aktiva krvodajalcev. Morali bi najti mesto in čas, kjer bi se v prijetnem vzdušju srečali vsaj nekajkrat letno. Upajmo, da bo predsedstvo doseglo zastavljeni cilj in našlo način za izvedbo dobre zamisli.

Dora Rovere

Naši krvodajalci

Verjetno redko razmišljamo o krvodajalstvu in krvodajalcih. Morda takrat, ko sami ali kdo od naših bližnjih doživi nesrečo in potrebuje kri, da bi okrevla. Človeka, ki je tako pomagal pri zdravljenju ali celo pri reševanju življenja, največkrat ne poznamo.

Pa vendar so med nami – Aerovci – krvodajalci. Kar 310 jih je. Takšni so, ki so darovali kri več kot šestdesetkrat in oni, ki so jo darovali enkrat. Vsi so s temi svojimi dejanji izrazili visoko stopnjo humanosti.

Oglasili smo se na Centru za transfuzijo krvi v Celju. S strokovnimi delavci smo se pogovarjali o krvodajalstvu in krvodajalcih. Povedali so, da v Celju letno odvzamejo okrog 2500 litrov krvi, ki jo potrebujejo v naši bolnišnici. Zgodi se, da pri posebno zahtevnih operacijah in hudih nesrečah krvi zmanjka, tako da jo morajo dobiti iz Ljubljane. Celje je industrijsko mesto, zato se žal dogajajo tudi hujše delovne nesreče, da o prometnih nesrečah, ki jih je iz leta v leto več, sploh ne govorimo. Za reševanje ponesrečenec in pri težkih porodih velikokrat potrebujemo kri. Delavci Aera so v preteklem letu darovali okrog 85 litrov krvi. Kot veste, saj obvestila večkrat zasledite v časopisih in na plakatih, sta dneva, ko običajno odvzemajo kri, torej in četrtek.

V zadnjem času, ko vse pogostejše slišimo za hudo bolezen sodobnega časa AIDS, ki se med drugim prenaša tudi s krvjo, je tudi pri nas uvedena obvezna kontrola darovane krvi na

odvzemnih centrih, tako da se bolezen po tej poti ne more širiti. Vsaka tovrstna preiskava je zaradi uvoženih naprav in kemikalij zelo draga in še dodatno bremeni skromne vire dohodkov zdravstvenih skupnosti.

Poglejmo, kdo so krvodajalci iz Aera. Zanimivo je, da že po bežnem pregledu seznamov opazimo, da je največ krvodajalcev iz neposredne proizvodnje.

Iz **tozda Kemija Celje 86**, med njimi jih je kar 16, ki so darovali kri več kot tridesetkrat, pet več kot štiridesetkrat, dva več kot petdesetkrat in eden več kot šestdesetkrat. Omenjamo tiste, ki so darovali kri 40-krat in več: Stopar Milan, Knific Stane, Medved Anton, Wiegele Andrej, Šolinc Jože, Sotošek Slavko, Podvratnik Alojz, Mlakar Slavko, Majković Hilmija, Banovšek Franc. Srečujemo se z njimi, pa vendar nismo vedeli za njihovo humano dejavnost.

V tozdu Kemija Šempeter je seznam krvodajalcev še obsežnejši, saj obsega kar 119 krvodajalcev. Med njimi je največ tistih, ki so darovali kri več kot dvajsetkrat. Na Centru za transfuzijo krvi so nam povedali, da je v Šempetru na sploh ob dneh, ki so določeni za odvzem krvi in se oglašijo v njihovem kraju, odziv velik. Omenimo naj tiste, ki so darovali kri več kot petindvajsetkrat: Vrabič Marica, Lednik Marjan, Žličar Edi, Krolfič Bernard, Pavlič Jože, Gorjup Karel, Gržina Maksimiljan in Šuler Marica. Zavedamo se, da bi morali omeniti prav vse krvodajalce, saj vemo, da je vsako stvar potrebno narediti enkrat prvič, da bi jo lahko tudi dvajsetič in več. Tako je tudi s to

ZANIMIVOSTI OD DRUGOD

Kjer se prepirata dva – gospodarstvo izgublja

Preizkusi o skrajševanju delovnega tednika so nad pričakovanji; se vanje res ne bi mogli vključiti vsi, ki to želijo?

Organizacije, ki preizkusno skrajšujejo delovni čas, morajo pripraviti ukrepe za to, da se bodo izboljšali kazalniki uspešnosti gospodarjenja, da bodo delovna sredstva bolj izkoriščena, da pri tem ne bo naraščalo nadurno delo, da se bo povečala proizvodnja pa tudi delovna storilnost, da se bodo izboljšale delovne in življenjske razmere delavcev. Pri tem gre zlasti za skrb za humanizacijo dela...

Tako so se pristojni v republiki opredeljevali, ko so se sredi lanskega leta odločali za poskusno uvajanje skrajšanega delovnega tedna, od 42 na 40 oz. največ 36 ur.

V začetku v organizacijah združenega dela res niso kazali kdo ve kakšnega velikega navdušenja in tudi prehega nevala prijavljenih takrat še ni bilo. Prvi rezultati tam, kjer so se za poskus vendarle odločili, so bili nekako tako kot – zgledi vlečejo. Ugotavljali so namreč, da so delavci bolj motivirani za delo, da so doseženi rezultati marsikje celo nad pričakovanimi in načrtovanimi, skrajšan delovni čas je postal pomemben stimulacijski dejavnik. Še več. V organizacijah, ki so se za poskus odločile, so kot ukrepe in aktivnosti za doseganje boljšega gospodarjenja sicer zapisali precej različne »posege«, toda prav vsi so bili v duhu stabilizacijskega programa in politike. Posplošili bi jih lahko takole: pri vseh gre za iskanje notranjih rezerv, ukrepov za boljšo organizacijo dela, za bolj produktivno delo, za ukinjanje ustaljenih, včasih

KAJ – MED DRUGIM – MENIJO NA
KOMITEJU ZA DELO

Organizacije združenega dela so takoj po sprejetju programa pokazale velik interes za sodelovanje v preizkusu za skrajševanje delovnega časa, tako da je Republiški komite za delo do konca leta 1986 izdal na podlagi pozitivnih mnenj Zveze sindikatov Slovenije in Gospodarske zbornice Slovenije soglasje 28 organizacijam združenega dela, v januarju 1987 štirim, in v mesecu juniju še desetim organizacijam združenega dela. Vse skrajšujejo delovni čas od 42 na 40 ur tedensko, razen ene, ki je skrajšala delovni čas na 41 ur tedensko. Največ organizacij združenega dela, ki so dobile soglasje, je iz kovinske in elektroindustrije (17), sledijo OZD iz kemične in nekovinske industrije (8), tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije (7), lesne industrije in gozdarstva (4), po dve organizaciji sta iz papirne, grafične in časopisno-informativne dejavnosti in iz trgovine ter po ena OZD iz kmetijske in živilske industrije ter iz gradbeništva. Porazdelitev organizacij po območjih je precej neenakomerna, saj jih je največ iz Maribora in Ljubljane, medtem ko so ostala območja zastopana v precej manjši meri.

Glede na to, da program omejuje preizkus skrajševanja delovnega časa na praviloma 30 organizacij in da je Republiški komite za delo že izdal v programu predvideno število soglasij, je bila sprejeta odločitev, da bo Republiški komite za delo v prihodnje restriktivno ravnal pri izdaji soglasij za izvajanje

neracionalnih metod dela, za boljše delovno disciplino ter za večjo delovno in strokovno odgovornost. Spodbudni dosežki so k razmišljanju o skrajševanju delovnega tednika in odločanju zanj pritegovali vedno več organizacij.

Zdaj smo se, po podatkih republiškega komiteja za delo, ustavili pri 42 poskusnih zajcih. Komitejevo stališče kljub utemeljitvi vzbuja vsaj vprašanje, če že ne dvome. Res je število organizacij oziroma zaposlenih v njih, ki so se tokrat lahko rečemo, že kar pravočasno – odločile za preizkus, za zdaj največje prav v Sloveniji, če se primerjamo z drugimi republikami, kjer tudi preizkušajo. Res so se tudi vse zapored (če odmislimo tisto eno, ki preizkuša 41-urni tednik) odločile za 40 delovnih ur v tednu, torej niti ena ni pogumno zakoračila na še kakšno uro manj, kje šele na 36. Toda ob tem je tudi res, da se je pri vseh teh izkazalo skrajšanje delovnega časa, na podlagi izpolnjevanja ekonomskih pogojev, kot uspešno in sprejemljivo. In tudi to,

preizkusa skrajševanja delovnega časa ob upoštevanju meril za izbor. Odločitev temelji na ugotovitvi, da je 42 organizacij združenega dela s približno 49.000 delavci, kolikor jih je zajetih v preizkus skrajševanja delovnega časa, dovolj reprezentativen vzorec, ki omogoča na podlagi poglobljene analize in poročila o poteku in rezultatih uvajanja preizkusa skrajševanja delovnega časa, preveritev ciljev preizkusa, v prvi vrsti kot podlaga za odločitev o morebitnih spremembah delovnopravne zakonodaje.

Poleg navedenega, OZD, ki se še pri-glašajo k preizkusu ne predvidevajo drugačnih rešitev kot tiste OZD, ki so že vključene v preizkus. Skrajšanje delovnega časa na 40 ur tedensko pomeni v glavnem le odpravo delovnih sobot, medtem ko bi skrajšanje na 36 ur tedensko zahtevalo drugačno časovno razporeditev izmen in s tem tudi številne druge organizacijske spremembe. Vsega tega pa priglašene OZD ne predvidevajo. Tudi glede na zastopanost dejavnosti in enakomernost regionalno razporeditev priglašene OZD ne pomenijo izboljšanja.

Velja torej odločitev, da bo republiški komite za delo v prihodnje omejil izdajo soglasij za izvajanje preizkusa skrajševanja delovnega časa, oziroma da bo izdajal soglasja samo organizacijam s področja gospodarskih dejavnosti in regionalnih območij, ki še niso zastopane v preizkusu, oziroma tistim, ki predvidevajo bistveno drugačno urejanje delovnega časa (skrajšanje delovnega časa na manj kot 40 ur tedensko).

da so pri njih gospodarski in poslovni rezultati zelo pozitivni (glede na pričakovane namreč), še ni vse. V republiških sindikatih namreč te organizacije štejejo med tiste redke v združenem delu, kjer zdaj resnično temeljijo tudi spremljajo svojo notranjo organiziranost, urejenost in uspešnost. Temeljito in sproti, tako pa tudi, če se pokaže alarmni znak, ukrepajo. Dokazujejo torej, da se pri njih dela vedno več in učinkoviteje.

Namesto da bi dobri za seboj vleкли k temu še manj dobre (vsaj v poskus, če že nič drugega, saj ob neuspešnosti program omogoča in nalaga vrnitev na staro), zdaj kaže, da se je nad ekonomiko spet zgrnil normativistični škrt. Ob sprejemanju »programa za ugotovitev pogojev in meril za skrajševanje delovnega in podaljševanje obratovalnega časa« v republiški skupščini so se namreč delegati pred letom dni opredelili, naj bi skrajšan tednik preizkusili »praviloma v 30 organizacijah«. Teh je zdaj po najnovejših podatkih že dvanajst več.

Zakaj jih ne bi moglo biti tudi še več? Že pogoji iz »programa...« namreč opredeljujejo, da za preizkus lahko dobijo soglasje (gospodarske zbornice in sindikata) ter na koncu dovoljenje komiteja za delo le organizacije, ki »nadpovprečno uspešno poslujejo v primerjavi z rezultati poslovanja v svoji dejavnosti v SR Sloveniji.« Če je teh toliko več (od sedanjih 42) in če bi rade tudi s skrajšanjem delovnega tedna dosegale še boljše rezultate, če bi rade tudi na tak način spodbujale svoje delavce za še boljše delo... Zakaj se potlej ob takih primerih ne bi spomnili stare resnice, da naj življenje piše zakone, in še ene – naj bodo zakoni spodbujevalec, pospeševalec za doseganje željenih ciljev, ne pa ovira na poti k boljšemu?

Delegatom v skupščini zagotovo ne gre očitati, ker so takrat v dokument zapisali tistih, zdaj kaže spornih »praviloma trideset«. Takrat so najbrž, tako kot predlagatelji, mislili, da zainteresiranih ne bo niti toliko, kaj šele več, morebiti pa tudi, da preizkus tako ali tako ne bo prinesel pričakovanega. Ker pa se je pokazalo ravno nasprot-

no, ne more in ne bi smelo biti težko, še manj pa problem ta sporni (?) stavek v »programu...« spremeniti ali ga enostavno črtati. S preprosto utemeljitvijo, da se organizacije lahko hitreje in učinkoviteje borijo za tisto, kar smo zapisali na začetku tega prispevka.

Republiški sindikat je v svojih organih to že ugotavljal in tudi predlagal zbornici, izvršnemu svetu (ter obvestil skupščino), naj bi bili tu prožnejši; tudi tako, da bi spremenili besedilo, če je res tolikšna in kot kaže edina ovira, da bi se v preizkus vključevali vsi, ki želijo in ki imajo pogoje za to. Odgovorov še niso dobili...

Morebiti v vseh problemih, ki nas tarejo, tale res ni največji in najbolj ključen. Je pa eden takšnih, ki dokazuje, da tudi majhni koraki (in novi prijemi) nekaj prispevajo: v gospodarjenju; na poti k stabilizaciji. Kaj pa doslednejše uveljavljanje samoupravljanja? Kaj pa »skrb za humanizacijo dela«?

(Gospodarski vestnik 27/87
Miša Sovdat)

namenila 7 milijonov funtov za opogumljanje industrije, da se poslužuje oblikovalcev v samostojnem poklicu. Prav tako je Velika Britanija podprla vključevanje oblikovanja v različnih primerih, rezultat pa je bil 5 % uspeh. Avstrijska trgovinska in gospodarska zbornica je za 300 % povečala proračun inštitutu za oblikovanje, ki je nosilec promocije oblikovanja v Avstriji. Cilj tega inštituta je tudi publiciranje koncepta in učinka oblikovanja tako v družbi, gospodarstvu kot v kulturi. Če pri delu v okviru GZS uvrščamo industrijsko oblikovanje med elemente kakovosti, je avstrijski inštitut pripravil poučno razstavo s tem naslovom in izdal publikacijo z naslovom Faktor kvalitete-design, na primeru »BOSCH«. Prav tako se inštitut zaveda problema nastopa svoje dežele na sejnih doma in v tujini, zato skupno pripravljajo udeležbo vseh gospodarskih manifestacij. Zaradi uvedbe programa industrijskega oblikovanja v šoli za poslovneže v Avstriji, ki ga je poslušalo že 600 študentov, je tudi 6 študentov napravilo doktorat prav iz oblikovanja. Wolfgang Swoboda se je dotaknil zanimivega vprašanja »širjenja oblikovanja z opremo javnih institucij,« Keith Grant pa »obnove mesta z oblikovalsko pobudo«.

Problemi izobraževanja so se omejili na nove pobude v izobraževanju v osnovnih in srednjih šolah, pri čemer so Angleži zanesljivo korak naprej pred vsemi drugimi. V tem kontekstu je bil predstavljen tudi projekt Celostne estetske vzgoje ljubljanskega Pedagoškega inštituta, ki pomeni zanimiv pristop in poskus uveljavljanja širšega koncepta osnovnošolskega izobraževanja na tem področju.

(Gospodarski vestnik 29/87
Maja Kržišnik)

Izobraževanje in pospeševanje industrijskega oblikovanja

Delovno srečanje ICSID na Bledu je odkrilo, da nekatere države vlagajo velike vsote za razvoj oblikovanja, Velika Britanija, na primer, 7 milijonov funtov

V okviru mednarodnega združenja oblikovalcev ICSID so vsako leto organizirana srečanja na temo izobraževanje in pospeševanje industrijskega oblikovanja. Udeležujejo se jih predstavniki organizacij, ki so v ICSID včlanjeni, v Jugoslaviji sta to Zveza društev oblikovalcev SPID-YU in Bielefeld industrijskega oblikovanja BIO.

Letošnje delovno srečanje je pripravil sekretariat BIO na Bledu, v hotelu Toplice, zadnje dni maja. Vsebinsko ga je koncipiral in vodil član izvršilnega odbora ICSID in direktor Design Councila iz Londona, Keith Grant, udeležilo pa se ga je 22 delegatov iz 11 držav (Avstrije, Avstralije, Francije, Japonske, Južnoafriške republike, Madžarske, Nemške demokratične republike, Nizozemske, Španije, Velike Britanije in Jugoslavije).

Vsaka dežela ima svoj načrtan program dejavnosti na tem področju,

vendar se srečuje z najrazličnimi težavami pri izvedbi svojega programa. Zato je vsakič toliko bolj koristna izmenjava informacij in pregled dela v zadnjem letu. Kvaliteta dela in rezultatov po deželah ne more biti vedno stalna, normalno niha in zavisi od zavzetosti ljudi, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo. Vendar so za naše razmere nepojmljive vsote denarja, s katerimi razpolagajo oziroma jih vlade in gospodarstvo še vedno vlagajo v razvoj oblikovanja. Velika Britanija je npr.

Več informacij za boljšo kakovost

Za uspešnejše akcije v prid kakovosti primanjkuje tržnih informacij, ki jih nihče (enotno) ne zajema, zato je Kozinova raziskava o organiziranosti kakovosti v tem trenutku kot naročena.

Zaradi neustrezne kakovosti izgubi jugoslovansko gospodarstvo v izvozu letno kakšnih 5 odstotkov deviznega prihodka. Tako ali tako v tujini zaradi slabega slovesa, ki se nas krčevito oprijema, dosegamo v povprečju za 30 odstotkov nižje cene.

To niti ni naključje ob ugotovitvi, da si politika kakovosti le težka utira pot k nam. Odkar v Sloveniji deluje svet za kakovost pri GZS, se stanje vendarle izboljšuje. Iz poročila o delu sveta za prvo polletje je razviden napredek pri usposabljanju poslovnih delavcev, hkrati s spodbujanjem razvoja standardizacije v mednarodnem okviru. Do konca maja je bilo (v takšni ali drugačni obliki) predstavljenih 27 programov za izboljšanje kakovosti, ki so jih pripravila SZ in MGZ; zbornična šola na Brdu kontinuirano skrbi za poglobljanje znanj s posebnim poudarkom na kakovosti poslovanja (v juniju so predvidene tele teme: Vodenje in organizacija lastnega dela poslovnega delavca; Finančno plani-

ranje; Industrijsko trženje). Pomembna dejavnika v izobraževanju za obvladovanje kakovosti (predvsem s predvidenimi formativnimi seminarji za strokovne delavce) postajata Zavod za produktivnost in Iskra-Zorin.

Gotovo je ustanov, ki se bolj ali manj poklicno, načrtno in celovito ukvarjajo z izobraževanjem o kakovosti, še več, na vseh ravneh. Niti niso več redki obiski strokovnjakov iz tujine, katerih nastopi pa so, po mnenju samih gospodarstvenikov še vse pre malo praktično usmerjeni in preveč akademski.

Kakorkoli že – učinki takšnega izobraževanja, ki se bo v prihodnjem letu, dveh še bolj razširilo in (upati je) specializiralo, se bodo pokazali šele čez čas.

Na zadnji, že 4. seji sveta za kakovost, ki je bila sredi meseca, je predsednik Bulc opozoril na nezapolnjene vrzeli naše standardizacije. Vsebinska JUS mora postati mednarodna, ustrezno bi se zato morala spremeniti tudi zakonodaja. Slovenske pobude so sicer v jugoslovanski prostor že prodrle, žal pa še ni čisto konkretnih predlogov o izboljšavah v sistemu standardizacije, s katerimi bi lahko »oborožili« naše delegate. V pripravi je namreč zakon o standardizaciji, ki pride v javno razpravo enkrat jeseni, prvi osnutek pa naj bi bil nared še ta mesec.

Stvari na področju kakovosti se bolj počasi premikajo. Vzemimo pravilnike o kakovosti. Pravkar dokončana raziskovalna naloga »Organiziranost kakovosti v OZD«, ki jo je pripravil

Lotar Kozina s sodelavci, je ugotovila naslednje: več kot pol skupno zajetih 300 OZD sploh nima teh pravilnikov, večina pa je presplošnih. Šestdeset odstotkov anketirancev ne spremlja škoda, ki jo povzroča slaba kakovost. Absurdno je, da povsod vodijo evidenco o reprezentančnih stroških, ki v povprečju predstavljajo desetino odstotka (!) celotnega prihodka, škode zaradi neakakosti, ki dosega med 5 in 10 odstotki CP pa ne!

Povzemamo še nekaj izsledkov iz naloge: o kakovosti, ali je ustrezna ali ne, ni informacij s trga; vse premalo preizkusov (atestov) opravijo neodvisne zunanje ustanove; proizvajalci sami so nezadovoljni s kakovostjo surovin in materiala; še tako temeljita (in zato draga) vhodna kontrola pa ne more zagotoviti končne kakovosti; samo v petini anketiranih organizacij delujejo krožki in timi kakovosti...

Kakovost proizvodov v široki porabi je medtem prišla pod lupo strokovnjakov, zaenkrat samo v živilstvu. Obširnejše poročilo o projektu, ki ga financirata GZS in SZ kmetijstva, skupaj z RSS, pričakujemo jeseni. Zbornica je sicer že decembra lani podpisala pogodbo s CZNG v višini 3,3 milijona dinarjev, za ocenjevanje kakovosti sirov in sirnih namazov. To delo naj bi se prihodnje leto nadaljevalo in razširilo, še prej pa bo CZNG pripravil pregled metodologij. Mimoregde povejmo, da sta v pripravi tudi pravilnika – o primerjalnem preizkušanju in ocenjevanju kakovosti prehrambenih izdelkov in pijač! in o pr. preiz. in oc. kakovosti sira in sirnih namazov.

Oba sta že v strokovni recenziji.

Kako naprej? Treba bo nadaljevati že pričeto delo in ga še poglobiti. Prvi rezultati so nedvomno že tu, vendar pa se omejujejo na gospodarske dejavnosti. V prizadevanja za boljšo kakovost na vseh ravneh se morajo zato vključiti tudi upravne službe, univerza, raziskovalna skupnost, akademija znanosti in umetnosti. Takšno je vsaj stališče zborničnega odbora za kakovost. Ker pa je kakovost dejavnik tržnega gospodarjenja, bi morala tistemu, ki jo zagotavlja, omogočati boljši poslovni položaj. Tega pri nas še nismo pripravljeni priznati.

Zato se dogaja, kot je povedal predstavnik turističnega gospodarstva, da se k nam letno vrne samo kakšnih 7 do 10 odstotkov tujcev, ki so nas že obiskali v prejšnji sezoni. Bomo videli, koliko bo k izboljšanju položaja pripomogla zbornična akcija »Turizem smo ljudje«, v okviru katere naj bi pri CTEP noč in dan sprejemali kritike in pobude občanov o kakovosti v turizmu. En vir informacij to že je, drugo vprašanje pa je, seve, koliko teh pobud bo moč presaditi v vsakdanjo prakso. Po dosedanjih izkušanjih so-deč, ne ravno veliko.

Še veliko manj informacij o kakovosti pa, kot rečeno, prihaja iz industrije in s trga. Ni (enotnega) zajema in metodologije podatkov. V eni od naslednjih etap bo moral zbornični svet za kakovost, ki dobro napreduje, razmisliti tudi o slednjem.

Gospodarski vestnik 29/87,
Igor Žužek

KULTURA IN USTVARJALNOST

Slikarska delavnica v Novem mestu

Aero že več let dobro sodeluje z Zvezo kulturnih organizacij Slovenije. Vendar to sodelovanje poteka v obliki pomoči pri organiziranju izobra-

ževalnih tečajev (kolonij) oz. likovnih delavnic, za katere Aero prispeva svoje barve in odpadni papir. Tečaje pripravlja Združenje likovnih skupin Slovenije že od leta 1973, v okviru Zveze kulturnih organizacij v naši republiki.

Namen in cilj tečajev je širjenje likovne kulture, pridobivanje znanja in večja kakovost pri delu vseh ljubiteljev likovne umetnosti. Združenje prav zdaj izvaja več tečajev, na katerih sodelujejo člani likovnih skupin in društev. Le-teh je zdaj v Sloveniji 86, v njih pa je včlanjenih približno 1500 članov. Ocenjujejo, pa tudi da je pri nas še prav toliko likovnih amaterjev, ki niso včlanjeni v ljubiteljske likovne organizacije.

Te številke so za Aero zanimive, saj pomenijo pomemben krog kupcev. Tri tisoč aktivnih in zahtevnih porabnikov naših proizvodov (akvarelnih,

oljnatih in tempera barv) predstavlja precej veliko in zanesljivo skupino odjemalcev. Pri tem pa ne smemo zanemariti tudi dejstva, da moramo nameniti več naporov za izboljšanje kakovosti naših barv. Vrnimo se k tečaju za ljubitelje likovne umetnosti.

Tečaji so organizirani v novomeškem hotelu Metropol, kjer je na razpolago ustrezen prostor. Tečajnikov je od 10 do 20, vodita pa jih organizator in mentor (akademski slikar in kipar).

Letošnji program obsega:

1. Začetni tečaj – slikarji: temi sta akvarel in risba.
2. Nadaljevalni tečaj – slikarji: teme so figura, kolaž, kompozicija.
3. Nadaljevalni tečaj – slikarji: poglobljanje.
4. Začetni tečaj – kiparji: seznanjenje s tehniko modeliranja v glini, uporabna keramika.

5. Nadaljevalni tečaj – kiparji: glava, portret v glini.

6. Fotografski tečaj: umetniška fotografija.

Združenje organizira in poskrbi za ustrezne modele ter z mentorji izdela natančne načrte za delo. Delo pa poteka v skupini ali posamično.

V desetih dnevih, kolikor traja posamezni tečaj, poteka ustrezno praktično delo. Količine porabljenega papirja in barv so precejšnje, saj posamezniki narišejo tudi do sto in več likovnih del, velikoh do 1,5 m². Porabljeni material pa je tudi najpomembnejši strošek in težava organizatorjev.

V Sloveniji imamo 270 razstavnih prostorov, v katerih se predstavljajo likovna dela. To število pa je verjetno še večje, ker veliko delovnih organizacij in krajevnih skupnosti prireja razstave v svojih prostorih.

Zadnje čase se na likovnem področju pojavlja prava poplava raznih prirediteljev. To so predvsem t. i. »ex tempore« in kolonije, ki so nestrokovno pripravljene. Raznim organizacijam združenega dela, družbenopolitičnim organizacijam in posameznim »organizatorjem« gre le za to, da bi poceni pridobili čim več likovnih del. Na teh prireditvah pa običajno sodelujejo slabi ustvarjalci in likovna dela so temu primerna. K večji zmedi prispevajo svoje še krajevni »kulturni eksperti«, ki v krajevnih medijih in celo na televiziji hvalijo »umetniška dela«. Rezultat te poplave je znan – bohotita se kič in komercializem.

Kultura je le ena, tako profesionalna kot ljubiteljska. Lahko je dobra ali slaba. Z načrtnim delom in posredovanjem znanjem na primeren način pa bogatimo življenje delovnih ljudi. Saj v času ekonomske stiske, ki vsem grozi, da se bo naše življenje omejilo le v kruti boj za preživetje, tega ne bi smeli dopustiti.

V razgovoru s predstavnikom organizatorja Andrejem Koblarjem sem se seznanil z delom v tečaju, udeleženci pa so mi posredovali mnenja, želje in potrebe glede ustreznosti Aerovih barv in druge koristne zamisli, ki bodo dragoceni napotki za naše delo v prihodnje.

Dogovorili smo se tudi za bolj načrtno in usmerjeno sodelovanje. Tako bomo letos jeseni dobili program dela združenja za naslednje leto in lažje in bolj načrtno sodelovali pri oblikovanju likovne kulture. Organizator pa bo poskrbel za sporočilo javnosti o našem sodelovanju v dnevnikih, časopisih, na radiu in televiziji.

Razgovor je bil vsekakor koristen, za Aero pa tudi uspešna stična točka s svojim pomembnim odjemalcem.

ŠPORT IN REKREACIJA

S kolesom čez planine na morje

Šest kolesarjev članov kolesarske sekcije Aero se je 19. junija podalo na tridnevno kolesarjenje po Sloveniji. Štartali smo izpred tozda Kemija Celje in se prek Trojan in Domžal pripeljali v dobrih 2 urah do Kranja. Po krajšem postanku in osvežitvi s pijačo in čokolado smo nadaljevali vožnjo prek Jesenic do Kranjske gore. Tu smo pričakali konec etape Nova Gorica–Kranjska gora – dirke po Jugoslaviji. Veseli smo zaploskali zmagovalcu etape Penku članu jugoslovanske ekipe. Po dirki smo nekoliko trgovali s tabularji, ki jih nekateri člani iz ekip z vzhodnih držav ponujajo res poceni. V poznih popoldanskih urah smo se po rahlem dežju začeli vzpenjati na 1611 m visok prelaz Vršič. Čez slabo uro smo bili že vsi v Tičarjevem domu pri »osvežitnem« pivu. Po tuširanju in večerji smo utrujeni zaspali na skupnem ležišču.

Prebudili smo se v mrzlem, meglenem, deževnem jutru. Vsi vrhovi okrog nas so bili pobeljeni z novim snegom. Po zajtrku smo se oblekli v »nepremočljivo« opremo in sledil je spust v dolino Soče. Mrzel dež nas je spremljal vse do Bovca, kjer smo se okrepčali s sendviči. Ob Soči smo se spuščali skozi Kobarid in Kanal do Nove Gorice, kjer smo prestopili mejo. V Italiji smo zgrešili cesto in se vozili po avtocesti. Vozniki so nam mežikali, mi smo jim pa veselo mahali. Ko smo se vsi strinjali z ugotovitvijo, da smo na napačni cesti, smo bili že pri tabli z oznako 15 km. Splezali smo čez ograjo in po poljskih poteh prišli do asfaltirane ceste, po kateri smo se že dve uri pripeljali v Trst. Na »Ponterosu« smo

Zemljevid najtežjega dela poti vzpona na Vršič

Pred spustom v dolino Soče

Jure Godec

preživel polurno nevihto in se do sita najedli pomladanskega sadja. Pot smo nadaljevali mimo Kopra, Izole in se pozno popoldne pripeljali v Piran. Po osvežilnem tuširanju z mrzlo vodo, tokrat za spremembo iz pipe ne izpod neba, smo se odpravili v Pizzerijo, kjer so najbolj lačni pojedli 3 pice in spili še več vrčev piva. V pogovoru pred spanjem smo ugotovili, da je za vse najhujši nahrbtnik, v katerem nosi vsak svoje osebne stvari. Če imaš po 8 ur na dan na hrbtu 5 kg težak tovor, ki te zaradi lukenj na cestah stalno udarja po hrbtenici in tilniku, pač ni prijetno.

V nedeljo smo se zbudili v sončnem jutru. Hitro smo pospravili stanova-

nje: še fotografija za spomin ob morju in že vrtimo pedale proti domu.

Nekaj kilometrov za Kopro smo zapeljali čez steklovino. Sledilo je množično menjanje tabularjev in nekaj glasnih razmišljanj o kulturi s pretečim prizvokom. Vožnjo smo nadaljevali po dolini Rižane in segrevanju je sledila »gorska dirka« na Črni kal. Zmagovalci so seveda mladinci, pa tudi starci se nismo dali. Po osvežitvi v Postojni smo nadaljevali pot proti Vrhniki in Ljubljani. Ob pogledu na cesto smo bili zaskrbljeni, da tu čez slab mesec dni po isti cesti vozimo maraton Franja. V Črnučah smo se ustavili samo toliko, da smo nekaj popili.

Na Trojanah je bil postanek za krofe, nakar smo se z veliko hitrostjo pognali proti Gotovljam na zaslužen večerjo. Ob večerji smo analizirali tridnevno akcijo in delali načrte za naslednje leto. Pogovor se je zavlekel in ker na dirkalnih kolesih ni opreme za vožnjo v temi, smo se odpravili proti Celju, kamor smo tudi vsi srečno prikolesarili.

Za konec še udeleženci akcije:

Aco Ibraimov, Janez Črepinšek, Igor Golčman, Dušan Žnidar, Boštjan Demšar in Igor Nunčič. Posebej bi se želeli zahvaliti tozdoma Grafika in Kemija Celje, ki sta denarno podprla akcijo. Igor Nunčič

Mlajši pionirji »AERA« – republiški prvaki 1987

Mlajši pionirji rokometnega kluba »Aero« – Celje nadaljujejo s tradicijo največjih uspehov mladih celjskih selekcij! Na republiškem finalu za leto 1987 so v Celju 7. 6. 1987 prepričljivo premagali vse svoje nasprotnike in osvojili naslov republiških prvakov.

Rezultati »Aera«: Prule 19 : 15, Sevnica 16 : 9 in Termopol 13 : 10 (skupaj 48 : 34).

Za najboljšega igralca finala je bil proglašen Celjan BEGOVIČ, za najboljšega vratarja pa njegov soigralec PEŠIČ.

Naslov republiških prvakov so osvojili: Stojijo z leve – Virt (trener), Vučer 7 golov, Pešič, Slapnik 2, Čepin 4, Begovič 15, Stropnik 3, Fideršek, Ocvirk (teh. vodja); čepijo z leve – Gabrijan, Lončar 5, Ocvirk 10, Sešler 2, Cvetko, Sikošek.

Ob tem uspehu celjskih pionirjev je prav, da se spomnimo tudi preteklih rezultatov vseh mladih selekcij! Iz pregleda »večne lestvice«, ki jo nazorno prikazuje priložena tabela, je razvidno, da **so mladi celjski rokometalci daleč najuspešnejši** v Sloveniji, če ne že v Jugoslaviji, kar potrjujejo predvsem **rezultati mladincev**, ki so bili od osmih udeležb na državnem prvenstvu **štirikrat državni prvaki in štirikrat vicešampioni**, na republiškem prvenstvu pa od 25 udeležb kar **14-krat prvaki SRS**. Na žalost pa nato članom »zmanjka sape«. ...!

AS

Pionirski slovenski prvaki

prvenstvo	REPUBLICKO PRVENSTVO SRS				Državno mladinsko prvenstvo
	mlajši pionirji	starejši pionirji	kadeti	mladinci	
uvrstitev					
skupno število prvenstev	8	26	7	27	11
število udeležb					
RK »Aero« – Celje	8	18	7	25	8
1. mesto	3	6	3	14	4
2. mesto	1	4	1	5	4
3. mesto	–	2	1	2	–
4. mesto	1	1	–	1	–
izpadli v predtekmovanju	3	5	2	3	3
reprezentanti »Aera«	ni izbora	48	21	63	17

SKUPNO – od 66 udeležb vseh selekcij 30 naslovov prvakov!

LITERARNI UTRINKI

Srečanja

Srečanje v letu 1925

– Draga, ljubljena, predljubezniva moja! Daj, da se zazrem v tvoje prelestne oči, da pobožam tvoje zlate lase; nakloni mi ljubeznivost, bodi izpolnitev mojih življenjskih sanj, ves sem samo, samo tvoj! –

– Ljubljeni moj, ti edini, najplemenitejši, nakloni mi svoje varstvo, da bom v toplini tvoje predanosti in ljubezni srečna vse svoje življenje, ki naj bo za vedno tvoje! –

Srečanje v letu 1955

– Dan! Prav, da si prišla! Moram ti, žal, povedati, da s stanovanjem zaenkrat ne bo nič. Ali ti bo uspelo dobiti nekaj posojila za pohištvo? In za dva poroka? Kupila bova samo kavč in kredenco, kaj drugega pa v podstrešno sobico tako ne spraviva. In pa misliti morama na ... –

– Ah, komaj sem čakala, da ti povem: na maminem šivalnem stroju sem včeraj obrobila vse štiri rjuhe in oba zglavnika. Od prijateljice sem dobila kroj za letno obleko. Nekaj sem si že prihranila za nove čevlje, saj veš, tiste, ki sva jih že tolikokrat gledala v izložbi. Zdaj, ko si odplačal tvoje kolo, mi boš malo primaknil za čevlje. In ti? Ali si že dobil novo odločbo za plačo? Saj veš, potrebovala bova za ... –

Srečanje v letu 1985

– Servus! Si šprintala, sem že hotel oditi. Za jutri si pa zrihti frizuro, taka ne moreš na žur. Stari mi je dal pet somov, da ne bo dolgčas. Imaš Melboro? Supra ne bom več čikal. Pridi zvečer, bo štos, ko bo Žare preiskušal akrobatiko na novem avtomatiku. Dobil ga je, ker je imel ob koncu šole samo en šus ... –

– Alo! Kaj se važiš, nič nisem šprintala. S tvojim žurom pa ne bo nič, kvečjemu v sredo. Saly ima rojstni dan, pa se bomo zabili kar pri njih doma. Ta stara gresta na nekakšen koncert. Bily bo pripravil perfekten disko-šou, ti pa se pobrigaj za hangri! Čao! –

Ob mislih na vse tri generacije napisal
LOVRO

Reportaža v živo

Spoštovane poslušalke, dragi poslušalci!

Nahajamo se v proizvodni dvorani SOZD Kavelj, OZD Žica, TOZD Žebelj. Tu, za strojem, smo sredi živega dela ustavili tovariša Hitrokrivnika in ga bomo povprašali za stvari, ki bi utegnile zanimati tudi vas, dragi poslušalci.

– Torej, tovariš Hitrokrivnik, koliko let že delate na tem stroju? –

– Ojej, na tem stroju delam že osemtrideset let in bom s tega stroja odšel v penzijo. Ko sem pričel na njem delati, je bil stroj še bolj nov, zdaj pa ... –

– Aha, že vidimi, da ste v svojem poklicu zelo vztrajni; takih potrebujemo! In kakšne uspehe dosegate pri delu na tem stroju? –

– Uspehe? Le kako si morete predstavljati ... –

– Da, da, seveda! Razumljivo, da ustvarjate na tem stroju vedno več. In kako je z materialom? –

– Saj, to je ravno tisto, ko pa ... –

– Tako je, takol! Material mora biti kvaliteten, mislim, iz uvoza in seveda pravočasno nabavljen. Kupujete ga z devizami, ki so vam redno dodeljene, mar ne? –

– Devize za material? Kako to mislite, saj že drugo leto nismo dobili ... –

– Seveda, brez tega ne bi šlo, to je nujno potrebno, da lahko delo normalno poteka. –

– Kako pa ste kaj zadovoljni z osebnimi dohodki, tovariš Hitrokrivnik? –

– Prav to vprašanje ste mi sneli z jezika! Vam rečem, tovariš od javnega obveščanja, da je to z osebnimi dohodki že čisto izpod ... –

– Res je in prav je tako, da ste plačani po rezultatih svojega dela. Kako shajate vi in vaša družina, ali vam usklajevanje cen povzroča kakšne težave? –

– Le česa vsega me ne vprašujete! Čujte, lahko bi vedeli, da je današnja situacija za ... –

– Razumem vas, tovariš Hitrokrivnik, treba se je resno spopadati s problemi inflacije, tolči jo na vsakem koraku, le tako jo bomo premagali. Ali ste že opazili kakšne spremembe, da bi se stvari obračale na bolje? –

– Spremembe? Seveda so, toda kakšne! Kar pogledajte v trgovine in naj vam takoj povem, da smo pravzaprav na robu ... –

– Tako je, bravo, vedno smo se zanesli na ustvarjalne moči naših proizvodnih sil, ki so bile vedno kos vsaki situaciji. In kaj mislite za v prihodnje, tovariš Hitrokrivnik? –

– Hja, da vam odkrito povem: če se ne bo takoj ... –

– Vidite, vsi smo enakih misli! Obnoviti moramo strojni park z najmodernejšimi stroji, uporabljati samo kvalitetne materiale, osvajati novo in najnovejšo tehnologijo in s konkurenčnimi cenami vse bolj prodirati na svetovni trg. Mi vam pri teh prizadevanjih, tovariš Hitrokrivnik, želimo čimveč uspešnosti, za vaše izčrpne odgovore pa sem vam v svojem imenu in v imenu naših poslušalcev prisrčno zahvaljujem! –

(Sledi glasba, poskočna polka ali kaj podobnega).

LOVRO

Lošinjski jeziki

Hura! Na Lošinju ni več morskih piratov! Zdaj ga ima v rokah naš turist!

Kupil sem specialko naše jadranske obale, vendar treh otokov nisem mogel najti: Robinzonov otok, Otok mesečine in Otok cvetja. Treba bo povprašati kapitana barke v pristani v Velem Lošinju, saj redno prevažata turiste na to otočje ...

Na avtobusni postaji na Reki so nad prodajnimi okenci napisne table, za katero smer lahko kupiš vozovnico. Table za Cres-Lošinj pa nikjer. Končno sem dobil pojasnilo: Tabla leži tamo izpod pulta, a mi nemamo čoveka, da udari ekser u zid ...!

Kako to, včeraj ste računali vožnjo na Susak po osebi še 3.000 din, danes pa hočete že 4.000 din? – Nemojte tako! Danas dobijete na brodu aperitiv gratis, a deca dobije dugmič od školjke ...!

Zmotne so trditve, da delavce vse bolj odrivajo od turizma; turistični brzovlak Maribor-Pula je imel več kot poldrugo uro zamude, ker je bil **pred njim** na progi delavski vlak ...

Nemci pač nimajo smisla za humor! Na koncertu »Sedem mladih« v hotelu Punta na Lošinju je bil dobršen del programa v pripovedovanju vicev (v jugoslovanščini). Nemški poslušalci se niso niti enkrat zasmejali ...

Tri večere zapored smo ogledovali jastoga, ki ga je ponujala »Ribarska koliba«. Toda vsak večer je bil ta jastog vedno bolj rdeč. Menda od jeze, ker ga nihče ni hotel naročiti!

Slišal, videl in doživel Lovro

ZA DOBRO VOLJO

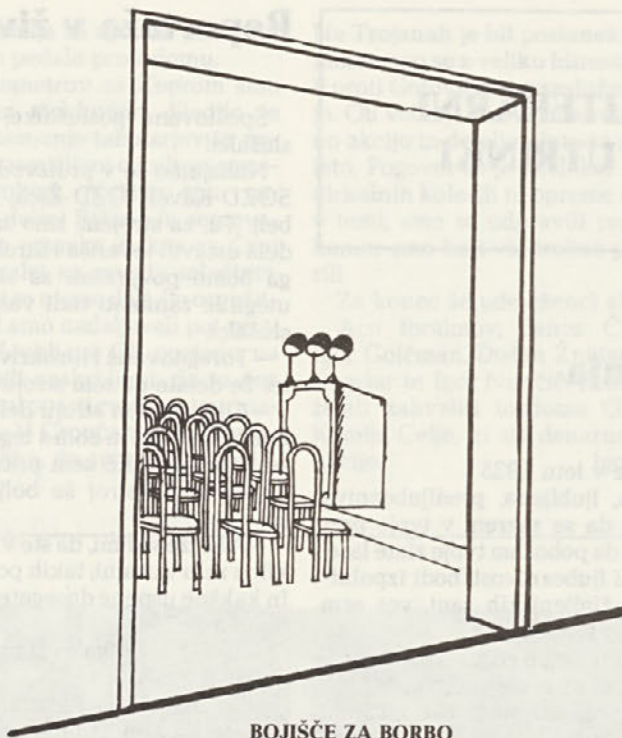
– Če bi ti rekli, naj se odločiš med svojo ženo
in kako filmsko igralko, katero igralko bi si
izbral?

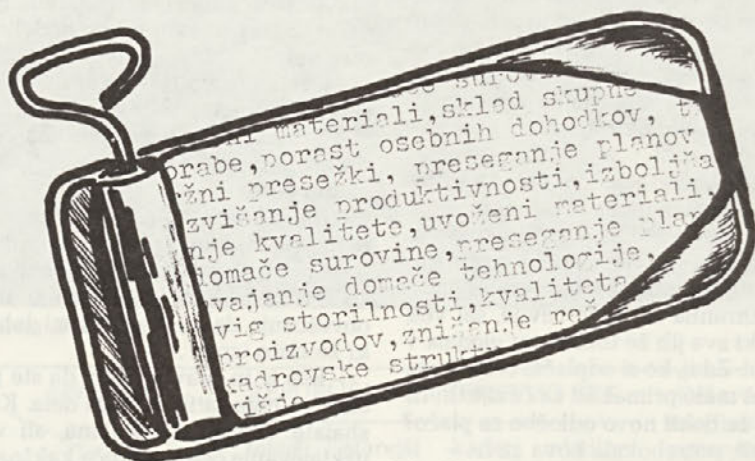
– Ah, strupena zelišča! Kako pozorno od
tebe ...

– Strašen veter je moral pihati tukaj!

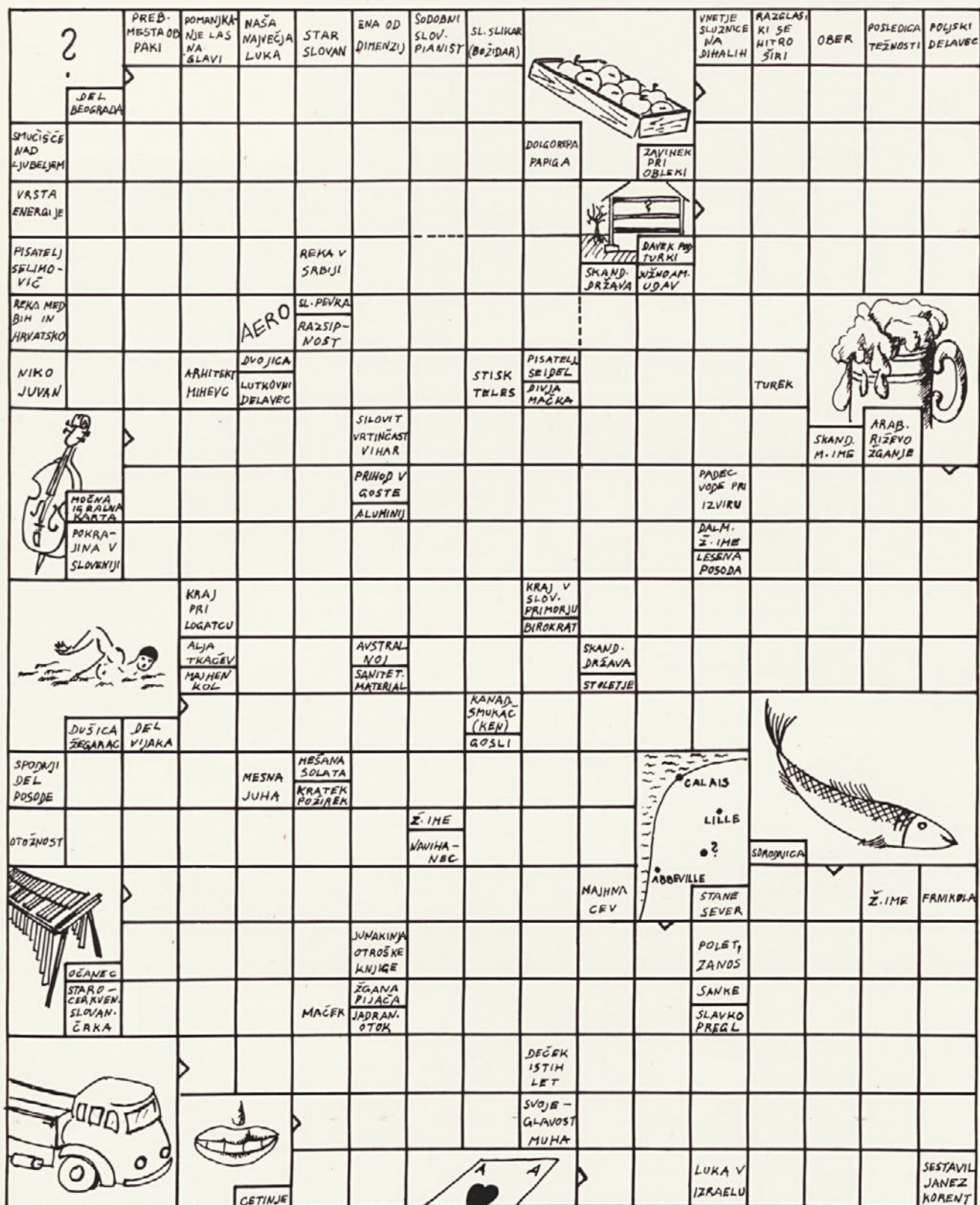
BOJIŠČE ZA BORBO
PROTI INFLACIJI PRIPRAVLJENO! (L)

OZIMNICA 1987
Odpreti le v skrajni sili! (L)

– Oh, oprostite tovariš direktor, nisem ve-
del, da imate dela čez glavo!

Za nagradno križanko št. 5 smo prejeli 89 rešitev.
Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada – 3000 din – Drago POLŠAK – Grafika
2. nagrada – 2250 din – Joža VERLIČ – DSSS
3. nagrada – 1500 din – Ivana LUŽAR – Trženje

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 6 pošljite na naslov: Kadrovsko-spolni sektor AERO Celje, Kocenova ulica 4, Celje. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 18. septembra. Nagrajenci lahko dvignejo nagrade v blagajni, Kocenova ul. 4.

Celje - skladišče
D-Per

452/1987

1119871794,6

COBISS •